

ØSTRE LANDSRET

DOM

Afsagt den 2. april 2020 af Østre Landsrets 17. afdeling
(landsdommerne Arne Brandt, Birgitte Grønberg Juul og Peter Mortensen med domsmænd).

17. afd. nr. S-301-19:

Anklagemyndigheden

mod

T

(...)

(advokat Christian Laubjerg, besk.)

Roskilde Rets dom af 24. januar 2019 (10A-1904/2018) er anket af T med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse. T har endvidere påstået frifindelse for påstanden om konfiskation og rettighedsfrakendelse.

Anklagemyndigheden har tillige anket dommen med påstand om domfældelse efter anlageskriftet med følgende ændringer:

- I forhold 1 er pkt. 4, der vedrører urigtige oplysninger til investorerne om Eksportkreditfonden (EKF), og pkt. 5 for så vidt angår ”såvel som urigtige oplysninger om selskabets risikoafdækning med brug af EKF” ikke omfattet af bevisanken,
- i forhold 3 berigtiges det unddragne beløb (bilag A, pkt. 4) fra 3.425.394,38 kr. til 3.397.630,05 kr., således at det samlede tab nedsættes til 61.448.282,46 kr. og
- i forhold 5 påstås domfældelse i overensstemmelse med byrettens bevisresultat, hvorefter der skete domfældelse for så vidt angår et beløb på 15.278.656,60 kr.

Anklagemyndigheden har endvidere påstået skærpelse.

Anklagemyndigheden har endelig påstået byrettens bestemmelse om rettighedsfrakendelse stadfæstet og har påstået konfiskation som for byretten, dog således, at konfiskationen under pkt. 1 i overensstemmelse med byrettens bevisresultat fastsættes til 10.525.484,87 kr.

svarende til forhold 3, bilag A, pkt. 1 og 2 samt 3 (i), og at konfiskationen under pkt. 3 fastsættes til 36.599.597,59 kr.

Der henvises for så vidt angår konfiskationen i det hele til gennemgangen af kravene og synspunkterne i forbindelse hermed i afsnittet om konfiskation under landsrettens begrundelse.

Forklaringer

Der er i landsretten afgivet supplerende forklaring af tiltalte og vidnerne V3, V5, V12, V14, V15, V16, V17, V18, V6 og V7.

Der er endvidere afgivet forklaring af vidnerne E, V24 og V25.

De i byretten af vidnerne V1, V2, V4, V8, V9, V10, V11, V19, V20, V21, V23, V22, og V13 afgivne forklaringer er dokumenteret i medfør af retsplejelovens § 923.

Endvidere er politiets genafhøring af 12. februar 2020 af V9 og politiets afhøring af G ved en international retsanmodning dokumenteret i medfør af retsplejelovens § 871, stk. 5.

Tiltalte har supplerende forklaret blandt andet, at han husker mødet med Pensam inden udstedelsen af 1. tranche. De havde udarbejdet en præsentation før mødet, der tog sigte på at besvare Pensams 13 spørgsmål til virksomheden. Pensams spørgsmål er indarbejdet i de grønne overskrifter i powerpoint-præsentationen fra mødet (ekstrakt 1, side 348). Foreholdt, at det fremgår af investorenes forklaring for byretten, at regnskaberne nøgletal havde stor betydning for dem, forklarede tiltalte, at investorerne ikke tog kontakt til virksomhedens ledelse, bestyrelse, revisor eller advokat om regnskabstallene. Han ville selv have kigget nærmere på regnskaberne, hvis han havde været investor. Pensam havde ikke spørgsmål til regnskabstal på mødet. Tiltalte ved ikke, om investorerne havde set regnskabet inden udstedelsen af 2. tranche. Regnskabet blev indleveret til Erhvervsstyrelsen i marts-maj 2015. Han ved ikke, om V3 havde regnskabet eller et udkast hertil, inden det formelt blev aflagt. Det var bestyrelsesformanden, V17, der varetog hele dialogen med bondholderne. Foreholdt, at det fremgår af præsentationen fra mødet med Pensam blandt andet, at omsætning og indtjening medtages, når en ordre er lukket, forklarede tiltalte, at han anså en ordre for lukket,

når der var en underskrift. Forespurgt hvad han forstår ved en ordre, forklarede tiltalte, at de vurderede sammen med revisoren, E, om en ordre i form af et letter of intent (en hensigtserklæring) kunne medtages i regnskabet. Han mener, at en ikke bindende juridisk erklæring som en hensigtserklæring efter omstændighederne kan medtages i regnskabet. Det var op til revisor at vurdere, om en hensigtserklæring kunne medtages i regnskabet. Han støttede sig til sine rådgivere på dette område og stillede ikke spørgsmål hertil. En medarbejder hos E, V15, havde tidligere gennemgået kontrakter mv. Tiltalte har en del forstand på virksomhedsregnskaber, navnlig i mindre virksomheder, men hans faglige uddannelse er en 1-årig HH og en delvist gennemført HD. I 2016 blev der gennemført en due diligence, fordi virksomheden var i vælten i pressen. Investorerne blev nervøse og ville gerne tættere på virksomheden. Herefter blev der i sommeren 2016 indgået en ny aftale mellem investorerne og tiltalte.

Forespurgt af forsvareren forklarede tiltalte, at det var powerpoint-præsentationen fra december 2014 (ekstrakt 1, side 343), der lå til grund for udstedelsen af 1. tranche. Han antager, at investorerne tillige har fået tilsendt Company Description, men han ved ikke, om investorerne så årsrapporten 2013-14. Bestyrelsesformanden, V17, var tre dage om ugen på virksomhedens adresse, så han og tiltalte havde løbende et tæt samarbejde. De drøftede, hvordan man kunne rejse penge til virksomheden, og kom i kontakt med V3 fra OTC. Det var V17, der havde kontakten til OTC. Efter at bestyrelsen havde besluttet at udstede virksomhedsobligationer, havde V17 og V3 et samarbejde med at få udarbejdet en beskrivelse af virksomheden (Company Description). Tiltalte bidrog med input til V17. Formålet med at få V17, der var advokat, ind i bestyrelsen i 2012-13 var at professionalisere virksomheden. Dengang var virksomheden ganske lille med 4-6 personer. Tiltalte stod for kapitalfremskaffelse og finansiering i form af investorkapital eller aktier, mens V17 kom med viden og et andet netværk. Både tiltalte og V17 fik provision af pengefremskaffelse, men V18 fik ikke. For V17s vedkommende skete det på den måde, at han sendte en faktura, som virksomheden så betalte. OTC fik ligeledes kommission for at skaffe kapital. Det var V3 fra OTC, der præsenterede investorerne for virksomheden som investeringsobjekt og fandt frem til investorerne, herunder Pensam og IKEA (Captor). Tiltalte fik dog på et tidspunkt en kontakt fra IKEA. V3 var mellemed mellem investorerne og virksomheden, og det var V3, der bad om det materiale, der skulle bruges. 1. tranche indbragte 212 mio. kr., til trods for at virksomheden kun havde en egenkapital på 5 mio. kr. og en omsætning på 17 mio. kr. Det var

på en måde underligt, at virksomheden kunne låne så mange penge, men på den anden side ville virksomheden have en god forretning, når den først kom i gang. Hertil kom den grønne profil og den høje forrentning på 7 pct. Investorerne stillede aldrig krav om specifikke tal i deres forventninger til virksomheden. Ved 2. tranche i februar 2015 havde investorerne krav på et underskrevet årsregnskab, men der forelå ikke egentlige tal.

I slutningen af 2015 valgte de at udtage CPL og Starbucks af igangværende arbejder i regnskabet. CPL var indblandet i en korrupsionsskandale i Italien, og deres kontakt i Starbucks var stoppet i virksomheden, hvorfor kontrakten med Starbucks ikke fik den forventede volumen. CFO'en leverede en rapport til ..., der var talerøret til bondholders (obligationsejerne). Virksomheden skulle lave en kvartalsvis rapportering, og denne oversigt, der ikke omfattede CPL og Starbucks, blev uploaded til .... Virksomheden var ikke meget detaljeret i oplysningerne til bondholders, der f.eks. ikke fik kontrakter til gennemgang. Oversigten over igangværende arbejder blev ikke kommunikeret ud til bondholders. Bondholders kunne kun se, at der var 116 mio. kr. i igangværende arbejder, men uden specifikation. Der blev kun offentliggjort ét regnskab for 2015. I dette regnskab indgik Starbucks-kontrakten ikke. De fik ikke henvendelser fra investorerne i den anledning. Det, der fik investorerne til at reagere, var den negative pressedækning og due diligence. Pressen stillede spørgsmål til V3 og til ledelsen. I juni-juli 2016 lavede de derfor et tillæg til Bond Agreement. Ernst & Young (EY) udarbejdede en due diligence rapport, der blev publiceret i september 2016. EY fandt en del kritisable forhold og mente også, der var et yderligere likviditetsbehov. Herudover pegede EY på overførsler til tiltalte, men uden at der blev spurgt ind til baggrunden for overførslerne. Virksomheden blev taget under rekonstruktion i slutningen af 2016. Tiltalte forsøgte at finde nye investorer for at holde virksomheden i live og sikre de da 65 medarbejdere. Der var flere forgæves redningsaktioner, men investorerne var ikke interesserede. Herefter gik virksomheden konkurs. En virksomhed, Æ var involveret i, købte aktiviteterne for 5 mio. kr. en måned efter konkursen. Denne pris lå under tilbud under rekonstruktionsfasen. Account Information fra 27. maj 2016 er udarbejdet af virksomhedens CFO. Formålet var at vise bondholders, at virksomheden ikke var i misligholdelse med hensyn til betingelserne (Covenants) i Bond Agreement til trods for ændringerne i regnskabspraksis, og det fremgår, at covenants nu var overholdt. E så rapporten igennem. Tiltalte mener, at rapporten blev uploaded på virksomhedens hjemmeside sammen

med kvartalsregnskaberne. På dette tidspunkt var pengene fra obligationsudstedelsen anvendt til varekøb og drift.

Vedrørende aftalen med Salmoiraghi & Viganó (herefter Salmoiraghi) forklarede tiltalte supplerende, at det er X A/S, der har udfyldt skemaet over igangværende arbejder (ekstrakt 1, side 36) med underliggende dokumentation. Skemaet blev gennemgået med revisor E og, hvis der var behov for det, sammen med sælgeren. E vurderede, hvor meget der kunne indgå i årsregnskabet, og tiltalte var tryk ved revisors vurdering. Tiltalte fik ikke aftalen, der var udfærdiget på italiensk, oversat. Det var A, der stod for aftalen sammen med deres agenter. Tiltalte gennemgik aftalen sammen med sælgeren. Han husker ikke, om det var A eller V1, der gennemgik aftalen med ham. Han husker heller ikke i dag, hvordan de kom frem til beløbet på 3,3 mio. euro. Tiltalte bekendt er rammeaftalen aldrig blevet lavet. Tiltalte er enig i, at aftalen ikke forpligter Salmoiraghi til at aftage noget, og han kan ikke udtale sig om, hvad der ville ske, hvis dette faktisk blev tilfældet. Men der skete leverancer. Allerede den 8. juli 2014 var der en ordre på 700 enheder. Han tænkte rent kommercielt. En hensigtserklæring kan efter tiltaltes opfattelse indgå i regnskabet, hvis man er relativt overbevist om, at det kommer til at køre igennem, og revisor vurderer det. Der blev formentligt kun leveret i forhold til tre aftaler med Salmoiraghi, men det afgørende var, hvad man vidste på tidspunktet for regnskabsårets afslutning. Efterfølgende måtte man så nedjustere, hvis det viste sig nødvendigt. Tiltalte kan dog ikke i dag huske, om der var flere ordrer til Salmoiraghi. Der var ikke nogen, der gav udtryk for betænkeligheder ved, at Salmoiraghi-aftalen blev medtaget i regnskabet. De 3,3 mio. euro er indsat i regnskabet på baggrund af aftalen, men der var også en dialog med Salmoiraghi.

Forespurgt af forsvareren forklarede tiltalte, at der ifølge aftalen ville blive indgået en rammeaftale senest den 31. juli 2014, men den blev ikke indgået. X A/S begyndte dog at levere, som om rammeaftalen var indgået. Virkeligheden overgår nogle gange papiret. Der var i aftalen en adgang for Salmoiraghi til at træde tilbage i tilfælde af objektive hindringer, men han har aldrig hørt noget om, at Salmoiraghi ønskede at træde tilbage.

Vedrørende aftalen med Mavi forklarede tiltalte supplerende, at aftalen indgik i igangværende arbejder pr. 31. december 2013. Der blev indkøbt rør i Kina til Mavi, og rørene lå på lageret i Roskilde undtagen en del, der var sendt til Tyrkiet. Det er hans opfattelse, at ordren er

effektueret. LED-teknologien har udviklet sig meget, efter at X A/S startede i 2009. Prisen var ikke faldende over tid, men teknologien blev bedre. Mavi ønskede ikke at få alle rør leveret på én gang, fordi de fyldte for meget. Forespurgt, hvilken interesse Mavi under disse omstændigheder kunne have i at købe LED-teknologi til lager, forklarede tiltalte, at der var et vist tidsrum, fra ordren kom ind, til der skete levering. Det ville også sikre Mavi en hurtigere levering. Rørene skulle primært afsættes i Mavis restauranter i Tyrkiet. Når der i korrespondancen var tale om at afsætte til 20 lande, er det ikke disse rør, der er tale om. Tiltalte ved ikke, hvorfor Mavi ikke følte sig forpligtet til at betale vekslerne. Vedrørende mail af 29. september 2014 (ekstrakt 1, side 814), der vedrører tilbagekøb, ved tiltalte ikke, hvilken underskrift der hentydes til. Tiltalte tror dog, at det drejer sig om, at X A/S tilbød at sælge Mavis rør til tredjepart, hvis Mavi ikke kunne sælge dem selv. Tiltalte er ikke enig i, at det endte med, at X A/S købte rørene tilbage. Der var alene et forslag herom fra V17s side, men aftalen kom aldrig på plads. Når tiltalte i mailen af 19. december 2014 (ekstrakt 1, side 831) skriver, at han vil købe alt, menes der kun de 237.000 kr. Dette skete praktisk ved, at de udtog Mavis produkter fra X A/S lager. Dette gjorde de, fordi de gerne fremadrettet ville have et godt forhold til Mavi og EKF. De havde en forventning om, at Mavi herefter kunne komme i gang med at sælge.

Forespurgt af forsvareren forklarede tiltalte, at han ikke husker, hvad X A/S betalte til Sydbank, men EY's opgørelse svarende til halvdelen af vekslerne stemmer sikkert. I 2010-2011 kom han i kontakt med EKF, og de besluttede herefter at eksportere til udlandet. Modellen med vekslerne (bills of exchange) var EKF's, og EKF garanterede for vekslerne over for Sydbank. C havde for travlt med andre projekter. Mavi har aldrig gjort indsigelse over for X A/S, og har ikke gjort gældende, at X A/S har misligholdt aftalen.

Vedrørende kontrakten med Starbucks forklarede tiltalte, at han i samtalen med Ø sagde, at han kun havde solgt til Schweiz og Østrig, men dette var ikke korrekt. Det var ikke vigtigt for Ø at få at vide, hvem der var solgt til, men det var vigtigt at få Ø beroliget, så han ville investere i den nye virksomhed. Han kan ikke svare på, hvorfor det ville gøre Ø roligere, at der kun var solgt i Schweiz og Østrig. Den underskrevne Starbucks kontrakt (ekstrakt 1 side 1041), var ikke en kontrakt i den forstand, men mere et prisblad, der indgik i en frameworkaftale sammen med hensigtserklæringen. Derfor er den ikke detaljeret. Det var hans opfattelse, at hensigtserklæringen var bindende, og at der efterfølgende skulle laves

optælling. Det fremgår af kontrakten, at der indenfor 6 uger skulle laves en ordrekonfirmation. Når der i kontrakten er anført 49 mio. euro, betød det ikke, at Starbucks skulle betale 49 mio. kr., men at Starbucks anslog, at de ville komme op på dette beløb. Kontrakten/prisbladet var udfærdiget af A og V1 sammen med G. De angav beløbet på 49 mio. på baggrund af det, de hidtil havde leveret til Starbucksbutikkerne. X A/S bestyrelse, revisor og CFO kendte aftalen. V17 var i X A/S tre dage om ugen. Han var advokat, lavede ledelsesberetningen og sad med regnskabet, så han var bekendt med, hvad der kom ind i regnskabet. Tiltalte antager på den baggrund, at V17 har set kontrakten, men tiltalte ved det ikke. Det er overraskende for tiltalte, at V17 i byretten forklarede, at han ikke kendte til kontrakten. Tiltalte kan ikke udelukke, at X A/S CFO, V18, ikke har set kontrakten. Tiltalte antager dog, at hvis man sidder i bestyrelsen for en virksomhed med igangværende arbejder for 116 mio., ville man interessere sig for disse kontrakter. Foreholdt mail af 24. november 2014 (samme dag som kontrakten) til ... (ekstrakt 1, side 1013), forklarede tiltalte, at han angav kontraktbeløbet med Starbucks til 60 mio. euro ”og en hel del fragt”, fordi ... repræsenterede en kreditor, virksomheden skyldte penge. Foreholdt mail fra G (ekstrakt 1, side 998) om, at Starbucks Thor-program omfatter EMEA, og hans egen forklaring i byretten (ankeekstrakt, side 72) om, at de ville kunne komme ind på det amerikanske marked, hvis de kunne komme ind i Thor-programmet, forklarede tiltalte, at det ikke var hans forståelse, at Thor-programmet kun omhandlede EMEA. Han mente, at hvis de kom med i Thor-programmet, kunne de komme ind i USA. Frameworkaftalen med Starbucks omfattede kontrakten/prisbladet og hensigtserklæringen. Hensigtserklæringen henviser til EMEA, så frameworkaftalen dækker EMEA. Han kan ikke svare på, hvorfor der står 4 lande. A udformede aftalen, og han må have besluttet, at der skulle stå 4 lande.

I en mail af 4. marts 2015 (ekstrakt 1, side 1070) videresendte tiltalte materiale om X A/S til G til videregivelse til I, der var Senior Store Material Manager for Starbucks EMEA. Tiltalte husker ikke, hvorfor der ikke står noget om aftalen med Starbucks i korrespondancen med I. G havde bare videresendt anmodningen om at få X A/S nøgletal, selv om han måske allerede havde tallene, eller måske var der mere opdaterede regnskabstal.

Tiltalte blev foreholdt, at han i byretten har forklaret, at ”i januar 2016 blev han klar over, at G havde overskredet sin kompetence”, men at han den 24. maj 2016 (ekstrakt 1, side 1667) ikke desto mindre skrev til G om den underskrevne aftale. Tiltalte forklarede hertil, at han i

januar 2016 fik en henvendelse fra en advokat om, at G ikke havde haft den fornødne kompetence til at gøre, hvad han gjorde. G kendte kun hensigtserklæringen og prisbladet, men han var agent og fik provision, så derfor var han interesseret i, om de havde solgt til andre. Af den grund skulle der tages hånd om ham. Tiltalte ved ikke, hvorfor G skrev, at han ikke huskede aftalen, men kun hensigtserklæringen. G vidste godt, at der var en aftale på 49 mio. euro, for han havde selv skrevet den under. Derfor var der ikke grundlag for at nævne den i korrespondancen.

Tiltalte kan ikke forklare, hvorfor han den 25. november 2014 skrev til P fra Sydbank (ekstrakt 1, side 1016), at der var indgået en aftale til 60 mio. euro i stedet for 49 mio. euro. Tallet på 60 mio. euro kom fra pipelinen.

Tiltalte forklarede, at de rettelig nåede at levere for noget mindre end 1 mio. euro til Starbucks, herunder vist 1-2 butikker i Tyskland. Foreholdt, at der ikke er fundet andre betalinger end vedrørende ordrer til Schweiz og Østrig, forklarede tiltalte, at han har set fakturaer til Tyskland, men han ved ikke, om de er betalt.

Tiltalte blev foreholdt listen over igangværende arbejder pr. 1. december 2014 (ekstrakt 1, side 501) og forklarede, at han har indført tallene i listen, som sammen med kontrakten er givet til revisor, der har set dem igennem. Foreholdt sin forklaring i byretten (ankeekstrakt side 83) om, at han var enig med revisor i, at Starbucks kontrakten skulle sendes til Erhvervsstyrelsen, forklarede tiltalte, at på dette tidspunkt var Starbucks kontrakten tilbageført. Erhvervsstyrelsen blev ikke orienteret om, at Starbucks ikke følte sig bundet af kontrakten. Tiltalte kan ikke huske, om han har fortalt revisor, at Starbucks ikke følte sig bundet af aftalen.

Tiltalte kan ikke forklare, hvorfor G har forklaret, at han ikke kender til kontrakten.

Kontrakten på 49 mio. var en skønsmæssig ansættelse af værdien, hvis alt blev ført ud i livet. Tiltalte anså den for bindende, fordi de via A havde en god dialog med Starbucks. A fortalte ham, hvordan tingene så ud. L, G og A har skrevet kontrakten, der er på italiensk. Tiltalte kan ikke italiensk. Indholdet af aftalen har han fra A. Han husker ikke hvornår, men han havde en dialog med A. Det var klart hans opfattelse, at papiret var bindende for Starbucks. Starbucks

forpligtede sig til at brede X A/S produkter ud i EMEA og installere lyskilder. Alle tingene var diskuteret, og derfor kunne de skrive en invoice agreement.

Tiltalte modtog både hensigtserklæringen og kontrakten fra A, men han underskrev ingen af aftalerne sammen med G. Tiltalte ved, at han ikke har udfærdiget dokumentet, for han skriver aldrig "CEOManaging Director".

Da tiltalte talte med Ø, var Starbucks skrevet ud af regnskabet. Aftalen var indtægtsført i regnskabet for 25 mio. euro, fordi han ville gerne holde sig under 25 mio. euro i forhold til EKF for at kunne bruge SMV-garantien. De 25 mio. euro, der blev optaget i regnskabet, gik ud igen fratrukket de små leverancer, der var lavet. Der var ingen omsætningstal, der skulle rammes for at opnå 2. tranche eller de efterfølgende trancher. De lavede et regnskab for 2015 på den gamle måde, men indleverede det ikke til Erhvervsstyrelsen. Det 2015-regnskab, der blev sendt ind, var lavet efter de nye principper, og Starbucks, CPL-Concordia og de andre igangværende arbejder indgik ikke heri. Investorerne reagerede overhovedet ikke på, at man fik et omarbejdet 2014-årsregnskab og et 2015-regnskab efter ny metode.

I X A/S pipeline var Starbucks markeret med blå/kode 4. Pipelinen var et styringsredskab for virksomheden, og koderne angav sandsynligheden for, at noget kunne indregnes som fremtidig cashflow, der kunne indtægtsføres. Kode 4 betyder, at der er en aftale, og kun mangler optællinger. Kode 5 betyder, at man kender produkterne og går til produktion.

Tiltalte har sendt alt materiale vedrørende Starbucks-frameworkaftalen til revisor. Han havde en dialog med revisor, herunder også V15, om frameworkaftalen, og han antager, at han i den forbindelse har nævnt, at beløbet på 49 mio. euro var et anslået og skønsmæssigt fastsat beløb. Revisor E vidste, at man ikke kunne levere på baggrund af prisbladet. Det var revisors opgave at trykteste, om aftalen kunne indgå i regnskabet.

Vedrørende aftalen med CPL-Concordia (CPL herefter) forklarede tiltalte supplerende, at han ikke i dag husker, hvorfor han den 26. november 2014 meddelte revisor, at ordren med Iren var lukket, selv om det ikke var rigtigt (ekstrakt 1, side 1037). Han meddelte det af egen drift. Han skrev det, fordi de skulle være klar til at gå i gang med årsregnskabet. Der var på dette tidspunkt indgået en aftale med Starbucks, men beløbet på 44 mio. euro var forkert. Tiltalte

havde drøftelser i Modena med CPL. Han husker ikke, hvem han holdt møde med. Han var ikke med i forhandlingerne fra begyndelsen, og han ved ikke, hvornår de begyndte. Det arbejde, der ifølge hans forklaring var udført i 2014, var ikke det fysiske arbejde med at sætte lamper op, men mere forhandlinger omkring forløb, priser og valg af lamper. Aftalen på de 31 mio. kr. var ikke underskrevet den 4. januar 2015. Revisor havde ikke spørgsmål til igangværende arbejder. Det undrede ham ikke, at der kunne tages arbejder med i 2014, selv om der ikke forelå en underskrevet aftale. De havde jo udført alt arbejdet, og aftalen ville blive underskrevet, før revisoren afsluttede årsregnskabet.

Når tiltalte den 20. januar 2015 (ekstrakt 1, side 1236) skrev "Ingen kommitment?" til A efter at have modtaget aftaleudkastet, var det, fordi han ville vide, om der ikke var kommitment for, hvornår de første lyskilder skulle leveres.

Foreholdt, at A den 4. marts 2015 sendte en ikke underskrevet formular (ekstrakt 1, side 1287), forklarede tiltalte, at han ikke husker, om aftalen med CPL blev underskrevet og effektueret. I april 2015 forlod CPL's bestyrelse virksomheden på grund af rygter om falske fakturaer, og derfor lå det hele stille i CPL.

Foreholdt aftalen med CPL af 12. februar 2015 (ekstrakt 1, side 1780) forklarede tiltalte, at det ikke var ham, der havde underskrevet på vegne af X A/S. Tiltalte antager, at det er A, da denne havde ansvaret. Foreholdt, at V20 ifølge kontrakten er nævnt som kontaktperson for CPL (ekstrakt 1, side 1051), forklarede tiltalte, at han ikke kender V20 og ikke kan forklare, hvorfor V20 ikke kender til kontrakten. Det samme gælder V19. Det er A, der sammen med V1 har udfærdiget kontrakten. V1 var lidt agent på kontrakten sammen med L.

Foreholdt, at produkter og priser i den lille ordre til CPL ikke svarer til produkter og priser i den generelle kontrakt, har tiltalte ingen forklaring herpå. Foreholdt, at det i agreement af 12. februar 2015 er anført, at "CPL estimates the need of 11.000 lightning systems in 2015 and 8.000 in 2016" (ekstrakt 1, side 1779), mens der i kontrakten af 15. december 2014 (ekstrakt 1, side 1050) er angivet 42.501 enheder, altså mere end dobbelt så meget, forklarede tiltalte, at han ikke husker det, men antager, at forskellen nok skyldes, at kontrakten på 31 mio. euro skal løbe over flere år. Tiltalte kan heller ikke forklare prisforskellene i den store og den lille kontrakt. A var god til at sikre en højere pris.

Forespurgt af forsvareren forklarede tiltalte, at såvel Iren som CPL var ESCO-firmaer, der konkurrerede om at servicere og vedligeholde vejbelysning i de samme områder i Italien. Iren havde en forhåbning om at erobre markeder fra CPL. Det er dette, der er baggrunden for beskrivelsen fra CPL. De har ikke fået sådanne beskrivelser fra Iren. De fik en lille kontrakt med Iren på 4.700 enheder, hvor der skulle skrives veksler ud, men denne blev heller ikke eksekveret. Når han rykkede L, var det også vedrørende den lille kontrakt. Det lykkedes dog ikke Iren at kapre det pågældende område fra CPL. De optog ikke Iren som igangværende arbejde i regnskabet.

Vedrørende forhold 3 forklarede tiltalte, at direktørkontrakten blev dateret den 1. december 2012, fordi den gjaldt fra den dato. Det var ikke hemmeligt, at den først var udarbejdet i 2016. Han husker ikke, hvorfor han ikke skrev den rigtige dato med bemærkning om, at der var tale om en kodificering af en mundtlig aftale. Dokumenter var samlet i datarummet, som blandt andre advokaten havde adgang til. Det var derfor, han skrev til V12 (ekstrakt 2, side 466), at hvis der lå kontrakter på ham i datarummet, skulle de ud. Han drøftede kontraktens indhold med V18. V18 og han kunne aftale lønvilkår. Bestyrelsen var ikke inde over; V17 heller ikke. Han bad V5 ændre datoen for pdf-filen (ekstrakt 2, side 467) for ikke at skabe forvirring i datarummet. Det blev oplyst over for investoren IKEA, at hans løn var 50.000 kr., fordi det var det, han modtog. Det var ikke relevant at oplyse, at han havde ret til mere, heller ikke at han havde ret til bonus, provision og fri bil. Han står til ansvar for det, der blev oplyst over for IKEA, fordi han har skrevet under. Han havde stort set ikke fået løn i 2012, og der havde været kapitalfremskaffelser i 2013 og 2014, så han var klar over, at han havde flere penge til gode, end han trak ud. Det blev bogført på en mellemregningskonto, men først da V16 kom ind i 2016. Udtrækningerne skulle på et tidspunkt have været oplyst til Skat, men blev det ikke. Han havde ikke aftalt med andre, at X A/S betalte hans private udgifter. V17 og V18 var vidende om, at tiltalte trak penge ud til sig selv. Han ved ikke, om V17 kendte omfanget. Tiltalte kan ikke forklare, hvorfor han i en mail til banken (ekstrakt 2, side 729) skrev, at han udtog udbytte for 5 mio. kr., eller hvorfor han anførte, at han havde ret til 1 pct. i provision.

Tiltalte forklarede videre, at det generelt var D, der foretog betalingerne nævnt i støttebilag 1. Tiltalte forklarede, at D ikke kunne godkende alene, i hvert fald ikke efter V14 kom til. Måske har V12 godkendt betalingerne. Tiltalte blev foreholdt fuldmagter til Sydbank

(ekstrakt 2, side 1826 ff), hvoraf fremgår, at D frem til den 10. februar 2016 kunne foretage betalinger alene. Tiltalte blev endvidere foreholdt et excel-ark vedrørende godkendelse af betalinger (støttebilag 6), hvoraf fremgår, at D i vidt omfang har godkendt betalinger alene indtil den 9. februar 2016. Tiltalte havde ikke nogen forklaring hertil.

Tiltalte forklarede, at han var direktør i Y ApS. Hans opgave var at sælge. Det var ikke et fuldtidsarbejde. Han udførte ikke arbejde for X A/S i Y ApS og fik ikke løn i Y ApS. Tiltalte blev foreholdt rapport (ekstrakt 3, side 31), hvoraf fremgår, at tiltalte fik udbetalt i alt 445.043 kr. i 2015 og 309.594 kr. i 2016, der månedligt overførtes fra X A/S og bogførtes i Y ApS. Tiltalte forklarede hertil, at han ikke husker, hvad beløbene dækker over. Han husker ikke, om det var løn for X A/S. Det var en aftale med revisor, at der posteredes på mellemregningskontoen, og der var i hvert tilfælde bilagt en postering. Hans hustru, H, var ansat i Y ApS. Hun udførte arbejde for X A/S i form af indretningsopgaver, men fik ikke løn herfor. Som direktør kunne han beslutte, hvor meget hun skulle have i løn. Hun havde ikke kontor. Han ved ikke, hvor mange timer hun arbejdede. Hendes løn blev betalt via Y ApS, men måske er pengene kommet fra X A/S. Tiltalte blev foreholdt, at der i 2015 var overførsler for 670.000 kr. og i 2016 for 680.000 kr. til H. Tiltalte kan ikke svare på, hvad beløbene dækkede over. D fik ca. 30.000 kr. i løn fra Y ApS. Tiltalte ved ikke, hvorfor D ikke modtog løn fra X A/S, men pengene kunne godt være hævet i X A/S, hvis der ikke var udarbejdet en faktura. Tiltalte blev foreholdt, at D i 2015 modtog 383.000 kr. fra X A/S, men samme år angav 446.430 kr. til SKAT. Tiltalte forklarede hertil, at han havde behov for at se de underliggende bilag for at kunne forklare pengestrømmene. D blev udlejet til andre virksomheder; dog mest i begyndelsen, men brugte ca. 80 pct. af sin tid for X A/S. I Y ApS var det primært D, der udførte arbejde for X A/S. Foreholdt, at X A/S havde betalt 6 mio. kr. til Y ApS, forklarede tiltalte, at en del af pengene var hans. Han kan ikke sige, hvordan beløbene var posteret. Det kan godt være ham, der opgjorde hans bonus vedrørende Q-kontrakten, som han valgte at afregne via mellemregningskontoen.

For så vidt angår udgifterne til forskning og udvikling dækkede dette over tiltaltes arbejde opgjort som udviklingsomkostning. En del af de 3 mio. kr. vedrørte hans ideer, en anden del vedrørte hans bonus, som blev fordelt på forskning/udvikling, rejseomkostninger og løn. Det var set igennem af revisor. Der var flere udviklingsomkostninger end Rosk, som lå ud over

hans almindelige løn. Foreholdt, at mellemregningskontoen netop blev udlignet ved slutningen af året, forklarede tiltalte, at han fakturerede det, han syntes var passende.

Når han i en mail af 15. oktober 2016 anførte til D, at de skulle alle posteringer igennem, fjerne alt privat og fakturere X A/S (ekstrakt 2, side 739), betød det ikke, at der skulle fjernes bilag, men at alt skulle udlignes.

Han bogførte sine private udgifter i Y ApS, fordi det var sådan, han havde fået det at vide. Han har ingen forklaring på, hvorfor Y ApS skulle afholde hans private udgifter. Men når han f.eks. var med familien på Mallorca, lavede han også arbejde.

Forespurgt af forsvareren forklarede tiltalte, at Y ApS udstedte en faktura til X A/S, som så betalte beløbet. Indtægten hos Y ApS modsvarede en omkostning på mellemregningskontoen. V15 og E havde sagt, at det var sådan, det skulle foregå. X A/S har betalt udgifter, som vedrørte tiltalte privat. Det var ikke sådan, at han sendte en faktura. Sådan havde modellen altid været. Nykredit har i øvrigt oplyst, at der er deponeret 11 mio. kr. betalt af X A/S i forbindelse med erhvervelsen af det sidste hus på Mallorca.

Forespurgt om revisor havde kendskab til betalingerne til Y ApS, forklarede tiltalte, at der blev udfærdiget en revisormappe med indeksering af blandt andet igangværende arbejder med kontrakter. I mappen lå underliggende dokumentation, så revisor kunne se de enkelte poster. Revisor har derfor set fakturaerne fra Y ApS til X A/S og har ikke reageret herpå.

Forespurgt om bestyrelsen havde set fakturaerne fra Y ApS til X A/S forklarede tiltalte, at V18 ikke gik ned i bilagene, men V17 burde have set dem. X A/S har nok betalt 12-14 mio. kr. til Y ApS. Tiltalte kan ikke svare på, hvad der blev forelagt bestyrelsen vedrørende faktureringen til Y ApS.

Forespurgt om X A/Ss CFO havde set fakturaerne fra Y ApS, kan tiltalte ikke udtale sig herom. CFO'ens opgaver i det daglige var at sørge for, at bogføring, betalinger, indkøb, moms og lønninger blev foretaget korrekt. Herudover havde CFO'en det overordnede overblik og lavede kvartalsvise rapporter til obligationsejerne. V14 blev ansat som CFO i

2015, fordi X A/S gerne ville have fokus på økonomistyring, herunder også virksomhedens debitorer.

Foreholdt anlægskartotek pr. 31. december 2015 (forsvarerekstrakt side 14) forklarede tiltalte, at bilaget lå i revisormappen og viste udviklingsomkostninger på de forskellige projekter. Der var underliggende dokumentation for, hvordan man var kommet frem til beløbet. "Afgang" betyder, at et projekt fjernes fra anlægsaktiverne, hvis man vurderer, at det ikke kan sælges, forudsat at det ikke allerede er nedskrevet. Det var en revisoropgave at vurdere, om aktiverne kunne indgå i balancen.

Vedrørende lånet på 25 mio. kr. fra X A/S til T Holding ApS forklarede tiltalte, at det ikke er rigtigt, når det fremgår af hans forklaring i byretten, at V17 ikke kendte til ejendommene på Mallorca. Det kan godt passe, at bestyrelsesmødet fandt sted den 14. december 2015 (ekstrakt 2, side 1872). Tiltalte kan ikke forklare, hvorfor lånedokumenterne var fra den 8. og 11. december 2015 og således forud for bestyrelsesmødet. Når der er angivet en dato på et dokument, vil det normalt være den dato, der er skrevet under. Foreholdt korrespondance af 11. januar 2016 "venligst forhøj til 25.000.000" (ekstrakt 2, side 1873) forklarede tiltalte, at det godt kan se ud til, at lånet blev forhøjet fra 20 mio. kr. til 25 mio. kr. Det var dog på bestyrelsesmødet, det var forhøjet til 25 mio. kr. Lånet blev imidlertid ikke brugt til erhvervelse af ejendomme på ..., fordi 19-20 mio. kr. af pengene var brugt til erhvervelse af ejendommene på Mallorca. Det havde ikke reelt været hensigten, at lånet skulle bruges på erhvervelse af X A/S domicilejendom, som det fremgår af dokumenterne. Formålet var i stedet at rydde op og gennemføre et debitorskifte, således at T Holding ApS og ikke Z Property Development Finance ApS var X A/S debitor. Det måtte tiltalte godt, fordi V17 kendte til det. Der var dog ikke en aftale med V17. Låneudbetalingerne var foretaget forud for bestyrelsesmødet den 14. december 2015, og lånedokumentet blev lavet for at rydde op i penge, tiltalte havde brugt i X A/S.

Ejendommene på Mallorca var via datterselskabet Z Investment S.L. erhvervet af Z Property Development Finance ApS, som tiltalte ejede 51 pct. af, mens Q Holding ApS, der var ejet af S og R, ejede resten (støttebilag 3). S boede på Mallorca og kunne udvikle ejendommene. X A/S bevilgede et lån til T Holding ApS, som i samme moment videreførte midlerne til Z Property Development Finance ApS

Betalingerne til købet af ejendommene var gået direkte fra X A/S konto og bogført på Z Property Development Finance ApS, men ved oprydningen omposteredes til T Holding ApS. Tiltalte erhvervede i 2015 ejendommene privat og anvendte sin bonus ved kapitalfremskaffelsen af 1. tranche til udbetaling. N var en rådgiver, der skulle hjælpe med at skatteoptimere, så ”pengene kunne komme ind i huset privat”. V17 har ikke på noget tidspunkt sagt til tiltalte, at tiltalte ikke havde ret til bonus ved kapitalfremskaffelsen eller givet udtryk for, at tiltalte ikke måtte bruge penge fra kapitalfremskaffelsen til erhvervelse af et hus på Mallorca.

Forsvareren foreholdt tiltalte, at X A/S ifølge erhvervslejekontrakt af 1. maj 2014 årligt betalte 900.000 kr. i leje vedrørende domicilejendommen ... Herudover havde X A/S betalt et depositum på 300.000 kr. Tiltalte forklarede, at uanset bestyrelsens vedtagelse om at erhverve ejendommen fortsatte X A/S med at betale husleje i 2015 og 2016, uden at nogen i bestyrelsen stillede spørgsmål ved dette eller i øvrigt rykkede for en status på erhvervelsen af ejendommen. Selv om X A/S havde likviditetsproblemer i 2016, var der heller ingen i bestyrelsen eller CFO, der forsøgte at få anfordringslånet indfriet.

Foreholdt anfordringslånet på 25 mio. kr. (ekstrakt 2, side 1668) kan tiltalte ikke forklare, hvorfor han skrev under på, at formålet med lånet var at erhverve en domicilejendom, selv om den reelle hensigt var at rydde op. Tiltalte tror, at V17 vidste, at det ikke var hensigten med lånet at erhverve domicilejendommen, men ejendommene på Mallorca, men V18 vidste det ikke og er således måske blevet ført bag lyset.

Vedrørende konfiskationspåstanden i forhold 3 mod blandt andre Z Development Investment... forklarede tiltalte, at han fastholder, at Z Development Investment... den 1. februar 2016 blev overdraget, men aftalen blev ikke gennemført. Han har ikke talt med V9 Salgsaftalen skrev han under i Københavns Andelskasse. Det var kun v16, der var til stede.

Tiltalte blev foreholdt korrespondance fra oktober 2016 (ekstrakt 2, side 1928) hvoraf fremgår, at selskabet var ejet af Z Property Development Finance ApS. Tiltalte forklarede, at han ikke ved, hvorfor S talte om ejendommene ” Ejendom 1 og 2, Mallorca, Spanien

”.

Tiltalte blev videre foreholdt telefonsamtale af 21. november 2016 med S, hvori tiltalte blandt andet oplyste, at han havde fundet en bondholder i dag, der godt vil lave et lån op til 4 mio. euro i ” Ejendom 1, Mallorca, Spanien”, men at den pågældende ikke umiddelbart skulle med i ” Ejendom 2, Mallorca, Spanien”. Foreholdt, at det af samtalen forudsætningsvis synes at fremgå, at ejendommene Ejendom 1 og 2, Mallorca, Spanien tilsyneladende ikke var solgt i februar 2016, fastholdt tiltalte, at disse ejendomme var solgt til det tyrkiske selskab på dette tidspunkt. Den bondholder, der blev omtalt i samtalen, var V9, der muligt var interesseret i at købe ejendommene fra selskabet Z Development Investment SL, og hvis dette skete, ville tiltalte få provision. Tiltalte forklarede endvidere, at han på tidspunktet for samtalen nok var forvirret på grund af konkursen.

Foreholdt telefonsamtale af 24. november 2016 (ekstrakt 2, side 1835), hvorefter fremgår, at V9 gerne vil være med på Mallorca-ejendommene, så tiltalte kunne få de 22 mio. kr., som han skyldte på mellemregningen med T Holding ApS, bekræftede tiltalte, at der var tale om V9 og de to private Mallorca ejendomme. Det var dog ikke hensigten, at V9 skulle betale gælden i T Holding ApS på 22 mio. kr.

Vedrørende forhold 4 har tiltalte forklaret blandt andet, at aftalekomplekset med Q bestod i en Sale and Purchase Agreement, en Transfer Agreement og en Credit Assignment Agreement. Q havde for år tilbage efter en udbudsrunde indgået kontrakter med 8 italienske kommuner om levering af strøm og vedligeholdelse af lysnettet. Herfor betalte kommunerne et fast månedligt beløb. Q, X A/S og kommunerne havde herefter indgået en aftale om, at X A/S indtrådte i aftalekomplekset og skulle levere LED-lyskilderne, mens Q skulle stå for installationen. Det var en del af aftalekomplekset, at kommunerne herefter skulle betale til X A/S i stedet for til Q. Dette fremgik af Transfer Agreement, der var påtegnet af notaren. X A/S ville kunne tjene mange penge på denne kontrakt. X A/S ville også få en andel, hvis Q kunne begrænse omkostningen til strøm.

Kommunerne betingede sig imidlertid, at Qs hidtidige underleverandører blev betalt ud, men Q havde betalingsvanskeligheder, og derfor ville kommunerne ikke betale. X A/S var også i misligholdelse over for Q, og U foreslog derfor, at kommunerne betalte til Q i stedet for til X

A/S. U var nervøs på dette tidspunkt, da det var almindelig kendt, at X A/Ss bondholders havde krævet bonden indfriet. Denne løsning kunne dog ikke gennemføres, fordi der så skulle indgås en ny Credit Assignment Agreement/Transfer Agreement, da kommunerne alene kunne betale med frigørende virkning til X A/S. Tiltalte besluttede i stedet, at kommunernes betaling skulle ske til X A/S Holding. Kommunerne ville ikke betale til X A/S på grund af Qs gæld til underleverandørerne. Forespurgt, hvordan dette passede med, at kommunerne betalte til X A/S Holding i den tro, at der var tale om X A/S konto, erklærede tiltalte sig enig i, at kommunerne betalte til X A/S. Det var oprindeligt tanken, at X A/S Holding skulle sende betalingerne videre til Q. Dette skete dog ikke.

På dette tidspunkt var X A/S meget eksponeret i pressen, og nogle af artiklerne gik på virksomhedens økonomiske problemer. X A/S var presset på dette tidspunkt den 26. oktober 2016, fordi bondholderne havde krævet bonden indfriet, og deres advokat havde udtalt, at der ikke var basis for at fortsætte. Tiltalte mente dog, der samtidig var en del, der kunne sættes i gang. Tiltalte byggede sin antagelse om, at X A/S ville overleve, på tilbuddene fra Dansk OTC, ... og .... Det var et åbent spørgsmål, om det ville lykkes. Det var en mulighed, at selskabet ville lukke ned, men hvem ville på den anden side lukke en ongoing virksomhed med sorte tal på bundlinjen? Tiltalte blev foreholdt sin udtalelse (ekstrakt 2, side 838) om, at ... havde sagt, at de skulle sørge for, at alle fremadrettede betalinger gik til en anden konto end X A/S. Tiltalte forklarede hertil, at dette måtte stå for ... regning. Tiltalte kunne ikke huske, hvorfor Salmoiraghis betalinger gik til X A/S Holding og ikke til X A/S. Når der i hans forklaring for byretten (ankeekstrakt side 102, 5. afsnit) tales om et brev, der efterfølgende sendes til banken, er det nok en fejl. Det må være brevet til kommunerne, der er tale om. Tiltalte kan erkende, at han sendte oplysningerne om X A/S Holdings Swift og IBAN-numre til A, selv om han har forklaret i byretten, at han ikke husker det.

Da tiltalte besluttede, at kommunerne skulle overføre betalingerne til X A/S Holding i stedet for til X A/S, var det med henblik på at overføre pengene til Q, fordi kontrakten med Q ellers ikke kunne videreføres. De var utrygge ved, om pengene ville kunne oversendes til Q, hvis pengene først kom ind i X A/S. Pengene overførtes dog ikke efterfølgende fra X A/S Holding til Q, selv om de oprindeligt havde anset det for vigtigt for at videreføre kontrakten.

Baggrunden var, at X A/S Holding i mellemtiden havde betalt ca. 1,8 mio. kr. i lønninger og andre udgifter for X A/S. Den 28. oktober 2016 blev der således fra X A/S Holdings konto

betalt lønninger til X A/Ss ansatte. Herunder fik V18 140.000 kr., mens ... selskab, der var V17 s selskab, fik 100.000 kr. Den 7. november 2016 blev der endvidere overført 331.468,53 kr. til Danica, der vedrørte pension til medarbejderne. Efter at beløbet fra Oria var kommet ind, betaltes yderligere et beløb til ..., der var medarbejder i X A/S, og 200.000 kr. til X A/S udlejer, ... X A/S Holding havde ikke et kontraktforhold til ... Endvidere betaltes 157.528 kr. til X A/S Asien, ligesom der overførtes 500.000 kr. som en omkostning på vegne af X A/S til rekonstruktøren, Kromann Reumert. X A/S gik i rekonstruktion den 4. november 2016. Tiltalte drøftede formentlig Q-aftalen med rekonstruktøren og sagde nok også, at det var en vigtig aftale. Han anbefalede dog ikke rekonstruktøren at betale Q, da der ikke var penge. Tiltalte husker ikke, om han nævnte for rekonstruktøren, at Oria havde betalt til X A/S Holding.

Der var i forhold til Q helt åbenhed om, at pengene tilgik X A/S Holding i stedet for X A/S. Selv om formålet med at få pengene i X A/S Holding oprindeligt var at betale Q, blev beløbet i realiteten brugt til at betale X A/Ss kreditorer. Der er hverken fra kurator eller andre gjort indsigelser mod, at X A/S Holding har betalt beløbet på i alt ca. 1,8 mio. kr. Det var ikke normalt, at Holding betalte X A/Ss udgifter. Der havde dog været enkelte posteringer på mellemregningskontoen.

Formålet med at oprette selskabet XX A/S var, at der kunne indgås kontante aftaler. XX A/S kunne købe fra X A/S med et avancetillæg, som kunne bruges til at betale X A/Ss medarbejdere mv. Der er ikke kommet penge fra tiltalte til XX A/S. Det var eksterne investorer.

Vedrørende forhold 5 har tiltalte forklaret, at han har talt med D om momsindberetningen, men ikke om, hvordan de skulle komme frem til tallet. Foreholdt sms fra tiltalte til D (ekstrakt 2, side 1329) om at indberette "4,756 mill" i moms svarende til det, der faktisk blev indberettet, er det ikke udtryk for, at han blot har opgivet et fiktivt tal. Han kan godt have haft en drøftelse med D om tallet. Han fik en mail fra V16 om, at der ikke skulle indgives moms for november. Foreholdt aflytning af samtale med D (ekstrakt 2, side 1317), hvor de taler om at få for meget tilbage i moms, og tiltalte spørger, hvor meget "16 – 15 – 20?", forklarer tiltalte, at han kun kan forestille sig, at det er, fordi han har fået nogle tal fra V16.

Tiltalte blev foreholdt udskrift fra bogføringssystemet (ekstrakt 2, side 927), hvoraf fremgår, at Ds initialer er anført på bogføringssystemet vedrørende moms, og sin forklaring fra byretten (ankeekstrakt side 107) om, at det ikke var D, der indberettede i denne periode, da han arbejdede hjemme. Tiltalte forklarede hertil, at han ikke ved, hvem der indberettede. Der kan have været andre, der brugte Ds initialer til at indberette. Han kan ikke sige, om D kan have siddet derhjemme og indberettet.

Tiltalte blev foreholdt, at der blev indberettet meget store beløb i købsmoms i 2015 og 2016 (ekstrakt 2, side 883), og forklarede hertil, at omsætningen eksploderede voldsomt i denne periode. Der kan også have været provision til samarbejdspartnerne, og der var måske også fejl. Foreholdt, at man ikke har kunnet finde fakturaer, der støtter momsindberetningerne, forklarede tiltalte, at alle fakturaer kom ind i finansafdelingen og derefter ud til godkendelse, hvorefter de blev registreret i bogføringssystemet. Tiltalte har ikke haft mulighed for at fremvise fakturaerne, fordi han ikke har haft adgang til bilagene. D førte bogføringen på et excel-ark, da han ikke havde bilagene. Tiltalte ved ikke, om D lavede en forregistrering i excel-arket.

Forespurgt af forsvareren forklarede tiltalte, at D blev ansat i Y ApS i 2007, hvor han bogførte for flere forskellige virksomheder, blandt andet islandske kunder. Han var således ikke kun tilknyttet X A/S. Han kunne bogføre for X A/S hjemmefra ved at koble sig op med sin pc, og det gjorde han især i den sidste tid. Han tog også dokumenter med hjem. Han havde en makulator derhjemme, men det var der ikke noget unormalt i.

V14 var X A/S første CFO. Han tiltrådte den 1. februar 2015, men blev afskediget i februar eller marts 2016, fordi V17 og tiltalte ikke var tilfredse med hans arbejde. Herefter blev V15 ansat som CFO i marts, april eller maj 2016. Han havde tidligere været hos revisor E. Den 1. september 2016 tiltrådte V16 som CFO.

Foreholdt EY-rapporten fra august 2016 forklarede tiltalte, at han, som det fremgår af rapporten, ikke har haft indflydelse på indholdet. V15 var CFO på dette tidspunkt. Foreholdt det anførte i EY-rapporten om mangelfuld bogføring forklarede tiltalte, at det ikke var noget, han havde været informeret om.

Foreholdt, at tiltalte den 2. november 2016 anmodede D om en oversigt over difference mellem systemet og det indberettede for så vidt angår moms, forklarede tiltalte, at der med systemet menes Navision. Der var en difference mellem det momsbeløb, der var indberettet, og det beløb, der fremgik af systemet. Alt burde være bogført i systemet, men det var det ikke, som det også fremgik af EY-rapporten. Der er mange bilag, der ikke er bogført.

Foreholdt balance fra 2014 for selskabet Inventions, hvoraf fremgår, at der er færdiggjorte udviklingsprojekter for 206.221 kr. (forsvarerekstrakt 6, side 43) forklarede tiltalte, at han stiftede Inventions, hvor det var meningen, at udviklingsprojekter skulle ligge. Beløbet på 206.221 kr. ville give 35.000 kr. i negativ moms.

Foreholdt samtalen med V16 fra september 2016, hvor V16 spurgte, om de havde så store udgifter (ekstrakt 2, side 1315), forklarede tiltalte, at der i perioden var et negativt momstilsvær på ca. 4,9 mio. kr.

Vidnet V14 har supplerende forklaret vedrørende forhold 1 og 2 blandt andet, at tiltalte havde indsigt i bogføring og regnskabsføring, men ikke i detaljer engagerede sig i bogføringen og regnskabsføringen i X A/S. Vidnet ved ikke, om investorerne kendte til årsrapporten for 2. halvår 2014, da 2. tranche blev udbetalt den 26. februar 2015.

Vedrørende Mavi-kontrakten var vidnet ikke klar over, at kontrakten havde stor betydning for selskabet. I foråret/sommeren 2015 gik det dog op for ham, at det var X A/Ss største kontrakt. Da Mavi ikke betalte, drøftede han sagen med tiltalte, og tiltalte besluttede, at X A/S betalte. Tiltalte forklarede vidnet, hvorfor Mavi ikke ville betale, men vidnet kan ikke huske det præcist i dag. Det var noget med manglende levering. Vidnet vidste ikke, at alle rørene befandt sig på X A/S lager. Vidnet var betænkelig ved, at der ikke var betalt, og han forelagde dette for tiltalte, men uden reaktion. Der var udstedt veksler, og problemet var, at banken ikke fik betalinger. Det var hans opfattelse, at Mavi havde været forpligtet til at betale, men alligevel betalte X A/S. Han fik ikke yderligere svar. Han havde ikke tanker om at informere investorerne på dette tidspunkt og drøftede heller ikke dette spørgsmål med nogen.

Foreholdt Starbucks-kontrakten (ekstrakt 1, side 1041) forklarede vidnet, at den ikke ser normal ud. Det er således ikke specificeret, hvad der skal leveres. Det var ikke sædvanligt, at

han som CFO ikke så en aftale af denne størrelsesorden (49 mio. euro). Han efterspurgte heller ikke at se den.

Vidnet blev foreholdt en oversigt over, at der havde været leverancer til Starbucks for ca. 800.000 euro (ekstrakt 1, side 1717) og forklarede, at han sendte denne til J. Han medsendte ikke den store kontrakt på 49 mio. euro, da han ikke fandt anledning hertil. Det skyldtes antageligvis, at leverancerne var omfattede af den tidligere indgåede aftale med Starbucks. Han var ikke involveret i at sikre, om selskabet havde kapacitet til at opfylde kontrakten for 49 mio. euro. Der blev kun leveret for 800.000 euro. Han husker ikke at have set kontrakten med CPL på 4,3 mio. euro (ekstrakt 1, side 1287).

Forespurgt af forsvareren vedrørende årsrapporten for 2. halvår af 2014 forklarede han, at tallene var færdige, og regnskabet forelå, da han tiltrådte. Han havde ikke noget med den at gøre. Han husker ikke at have deltaget i et regnskabsmøde med E om årsrapporten for 2. halvår af 2014. Da mødet blev afholdt, havde han været i virksomheden i få dage. Den 10. februar 2015 sendte han en mail til revisor om, at de ikke havde bemærkninger til regnskabet.

Starbucks-kontrakten og CPL-kontrakten skulle udtages af 2015-regnskabet igangværende arbejder, da man ikke kan have noget indtægtsført, som ikke er leveret. Der var drøftelser med tiltalte herom, men vidnet kan ikke huske, om det skete.

Foreholdt, at det fremgår af regnskabet for 2014 som et regnskabsprincip, at aktiver indregnes, når det er sandsynligt, at økonomiske fordele vil tilflyde selskabet, forklarede vidnet, at man ved aflæggelsen af 2015-regnskabet måtte overveje, om der kunne medtages ordrer, hvor der ikke var blevet leveret. I 2. halvår af 2014-regnskabet havde selskabet det regnskabsprincip, at de tre store kontrakter blev medtaget, fordi de var indgået, og X A/S nettoresultat var kendt. Kontrakterne blev udtaget i 2015, fordi tiden havde vist, at der var spørgsmål ved, om man skulle levere i henhold til kontrakterne. Han kan ikke huske, at der var nogen særlig grund til, at der ikke var leveret til CPL. Han har ikke hørt om, at bestyrelsen i CPL måtte gå af på grund af korruption. Han har ikke hørt om en henvendelse fra Starbucks' advokat om, at Starbucks' repræsentant ikke havde været berettiget til at indgå aftalen. Han kan ikke udtale sig om, hvorfor der ikke blev leveret i henhold til Starbucks-kontrakten. Han har ikke konkret kendskab til, hvornår der skulle leveres i henhold til henholdsvis Starbucks-

og CPL-kontrakterne. Han har stillet spørgsmål til de relevante, om der var leveret, Han havde ikke grundlag for at vurdere, om kontrakterne skulle ud af regnskabet.

I Starbucks var der sandsynligvis ikke en forpligtelse til at aftage. Der var således en grund til, at der ikke var leveret i henhold til denne kontrakt, og dette hang sammen med kontraktgrundlaget.

Vidnet sendte den 17. april 2015 en oversigt over virksomhedens order backlog til en amerikansk investor (forsvarerekstrakt 4, side 56), hvori blandt andet Starbucks- og CPL-kontrakterne indgik. Senere blev han klar over, at der ikke var leveret, og at der var problemer i forhold til kontraktgrundlaget.

Han husker ikke, om han har set Company Description, hvoraf fremgår, at omsætning samt indtjening indgår, når en ordre er lukket. Spørgsmålet er, hvornår en ordre kan anses for lukket.

Vedrørende forhold 3 har vidnet forklaret, at hvis selskabet afholdt private udgifter for tiltalte, godkendte tiltalte det selv. Der var en mellemregningskonto med Y ApS, men vidnet havde ikke noget med Y ApS at gøre og stillede ikke spørgsmål ved, hvordan dette blev håndteret. Forevist oversigt over renteberegning (ekstrakt 2, side 719) husker vidnet ikke, om det er vidnet, der har lavet denne. Det er ikke sædvanligt, at virksomheden afholder private udgifter, men vidnet stillede ikke spørgsmål ved det og sagde ikke fra over for ordningen med en mellemregningskonto.

Forespurgt af forsvareren forklarede vidnet, at tiltalte fik 50.000 kr. i løn om måneden. Vidnet har været med til at udarbejde budgetter for 2015 og 2016. Forevist budgetter, hvor tiltalte står til en løn svarende til 100.000 kr., henholdsvis 2 gange 55.000 kr. (110.000 kr.), siger dette ikke vidnet noget. Han husker ikke at have set det foreviste materiale. Vidnet husker ikke, hvad andre ledende medarbejdere fik. Vidnet var ikke med til forhandlinger om, hvordan ledelsen skulle aflønnes, og kender ikke til ledelsens aflønningsaftaler.

Vedrørende forhold 5 forklarede vidnet, at når Ds initialer er påført momsindberetningen, vil vidnet mene, at den er foretaget af D. Det er ikke antageligt, at nogen har logget sig ind som

D. Der var ikke andre end D, der bogførte for X A/S. D arbejdede 3-4 af ugens dage for X A/S.

Forespurgt af forsvareren forklarede vidnet, at D foretog momsafregningen efter input fra blandt andre vidnet. Under vidnets ansættelse indførtes Navision. Foreholdt, at det er i EY-rapporten er anført, at bogføringen var rodet, forklarede vidnet, at det var rodet, da vidnet begyndte, men vidnet fik ryddet op under sin ansættelse og havde indtryk af, at det var i orden, da vidnet stoppede.

Når et bilag kom ind, blev det ikke bogført straks. Der var en godkendelsesprocedure. Der var måske 5-7 personer, der godkendte. Vidnet har ikke kendskab til, at D førte et excel-ark over fakturaer, der var kommet ind.

Vidnet husker ikke, da 2. tranche kom ind. Vidnet husker ikke, at han som CFO har medvirket til at servicere investorerne i forhold til trancherne, eksempelvis fremskaffe oplysninger.

Vidnet V12 har supplerende forklaret blandt andet, at Starbucks-kontrakten lignede en normal kontrakt hos X A/S. Det var ofte, at sælgerne ikke engang selv vidste, hvad de havde solgt. Ofte ville man dog angive et produktnavn. Det var ikke bare bogføringen, der ikke blev kørt professionelt. Han har ikke set CPL-kontrakten på 31 mio. euro. Da det fremgår af kontraktens bestemmelse om finansiering, at der anvendes bills of exchange, skulle kontrakten have været over vidnets bord, men det kom den ikke. CPL-kontrakten på 4,3 mio. euro skulle også have været forbi vidnet, men kom det ikke.

Da vidnet blev ansat i 2015, skulle han rydde op i det hele, og i den forbindelse gennemgik han virksomhedens kontrakter. På et tidspunkt i 2015 blev det indført, at EKF-kontrakter skulle gå gennem ham. Oversigten vedrørende Starbucks, som han har lavet, vedrører produkter, som er leveret. Han skulle hjælpe med EKF og regne rentabiliteten igennem på projekter, ligesom han skulle hjælpe sælgerne med at lægge rigtige ordresedler til lageret. Kontrakterne var imidlertid ikke samlet et sted, men flød over det hele. Der var kontrakter med kunder, som man mente, man havde en aftale med, men aldrig havde fået underskrevet.

Vidnet ved ikke, hvordan Starbucks-kontrakten er håndteret regnskabsmæssigt. Vidnet ved ikke, om Starbucks-kontrakten er indgået, men hvis den er indgået i 2016, skulle den have været igennem vidnet. Vidnet har ikke set en hensigtserklæring af 24. november 2014 med Starbucks. Kontrakten med Starbucks på 49 mio. euro hørte han først om, da V15 viste ham den.

Størstedelen af X A/S fakturering var ikke sket. Han mener at kunne huske, at V15 blev sat til at få styr på det. Navision var deres regnskabsprogram. Programmet var helt tomt, da vidnet startede, og kom aldrig op på et acceptabelt niveau. Man fik ikke bogført korrekt og kunne ikke se, om en faktura var betalt. Problemet var ikke regnskabsprogrammet, men bogføringen.

Vedrørende forhold 3 forklarede vidnet, at den direktørkontrakt, han senere fandt, vedrørte tiltalte. Han husker ikke, om den var underskrevet eller dateret. Den indeholdt ikke kontraktsvilkår om 1-2 pct. i bonus for omsætning og ved kapitalfremskaffelse, som han har læst om i pressen. Vidnet ved ikke, hvad tiltalte havde ret til i løn, eller hvad tiltalte havde af aftaler med ledelsen om bonus mv. Vidnet ved heller ikke, hvad V18, der var teknisk direktør og medejer af X A/S, havde ret til i løn. V17 sendte en faktura på 100.000 kr. pr. måned. Vidnet ved ikke, om V17 havde ret til løn herudover.

D var i X A/S ca. 1½ dage om ugen. Foreholdt sin forklaring ifølge politirapport (ekstrakt 2, side 1428) var det, som han husker det, D, der indberettede moms, men tiltalte var involveret i processen. Det ved han, fordi D har fortalt ham det. Vidnet kan ikke svare på, om nogen kan have logget ind i bogføringssystemet med Ds initialer.

Hvis X A/S havde afholdt en privat omkostning for tiltalte, skulle vidnet skrive det på en seddel. Vidnet ved ikke, hvad der videre skete. Vidnet ved, at D og tiltalte kom ind på kontoret og foretog en masse bogføring. Vidnet lagde herefter to og to sammen.

Vidnet har bistået Æ og har deltaget i møder med Æ og EY om due diligence-erklæringen. Vidnet blev efter sin ansættelse i X A/S ansat i ..., hvor Æ var direktør.

Forevist mail af 14. oktober 2016, hvor tiltalte anmoder om en overførsel på 200.000 euro til Q efter kl. 14 (ekstrakt 2, side 1540), husker vidnet ikke denne og heller ikke, om der er

overført penge til Q. Der var store problemer med at betale Q. Det var angiveligt derfor, X A/S ikke fik penge på kontoen. Når det er anført, at det skulle være efter kl. 14, er det formentlig, fordi overførslen så først ville gennemføres næste bankdag. Der var på dette tidspunkt likviditetsproblemer i X A/S.

Foreholdt en telefonsamtale mellem tiltalte og vidnet, om at der skulle flyttes betalinger fra X A/S til X A/S Holding (ekstrakt 2, side 1556) forklarede vidnet, at han ikke i dag husker samtalen. Vidnet husker kun, at der var en transporterklæring, hvorefter kommunerne skulle betale til X A/S.

Vedrørende forhold 5 forklarede vidnet, at han ikke ved, om tiltalte var inde over momsindberetningerne. Forholdt sin forklaring til politirapport af 22. februar 2017 (ekstrakt 2, side 1428) forklarede vidnet, at det var D, der indberettede fysisk, men at tiltalte var involveret i processen. D fortalte selv, at han indberettede moms, og at D skulle tale med tiltalte om det. Han ved ikke, om andre loggede ind med Ds initialer. Han ved ikke, om man kunne det.

Vidnet V5 har supplerende forklaret vedrørende forhold 1 og 2 blandt andet, at Mavi-ordren på daværende tidspunkt var en af virksomhedens største ordrer på 3,3 mio. euro. Rørene lå på X A/Ss lager fra 2014 til konkursen i 2016. De fik at vide, at rørene kunne bruges til andre projekter, men der blev ikke brug for dem. Der var en teknologisk udvikling i perioden, så det ville ikke være hensigtsmæssigt at have så mange rør liggende, hvis der ikke var brug for dem. Der blev kun sendt ”samples” til Mavi. Vidnet så det som en kontrakt med Mavi, men tiltalte sagde, at rørene skulle sælges videre, og at rørene skulle ligge hos X A/S, til Mavi havde fundet en kunde. Vidnet er sikker på, at der ikke er leveret til Starbucks ud over leverancerne i Schweiz og Østrig. Forevist Starbucks-kontrakten på 49 mio. euro har vidnet ikke set denne. Vidnet ville få at vide, at der var indgået en sådan kontrakt, da vidnet skulle foretage det fornødne med leverandøren. Det samme gælder CPL-kontrakten på 31 mio. euro. Produktions- og transporttiden ville i sig selv være 10-12 uger. CPL-kontrakten (ekstrakt 1, side 1051) anser han for en ordrebekræftelse, som er tilstrækkelig specificeret til, at der kan leveres. Selskabets standardbetingelser var indsat. Han ville ikke kunne levere på Starbucks-kontrakten, fordi den ikke er tilstrækkelig specificeret. Han husker ikke at have set hensigtserklæringen med Starbucks.

Forespurgt af forsvareren ved vidnet ikke, hvornår en ordre blev indført i regnskabet hos X A/S. Vidnet håndterede alle ordrer ind og ud af X A/S, men var kun i sjældne tilfælde inddraget i processen forud for leveringen. Vidnet kunne dog blive spurgt om f.eks. leveringstider og fragtpriser. Nogle ordrer skulle forecastes til leverandøren, og i sådanne tilfælde ville vidnet blive involveret før leverancen. Vidnet har set en mappe vedrørende Mavi-kontrakten.

Vedrørende forhold 3 forklarede vidnet, at han ikke undrede sig over, at han skulle ændre datoen på tiltaltes direktørkontrakt (ekstrakt 2, side 467), men det lykkedes ikke.

Medarbejderne så sig som tiltaltes soldater på dette tidspunkt, hvormed vidnet mener, at de var på tiltaltes side. Y ApS var ham bekendt ikke involveret i udvikling af lamper eller teknologi

Vedrørende forhold 5 arbejdede D i den sidste tid fra hjemadressen, men fortsatte med at arbejde for X A/S indtil konkursen. D bad ham hjælpe med at finde private bilag i nogle mapper, men det ville vidnet ikke, da han ikke anså det for sit job. Vidnet har ikke været inde over momsregnskabet. Foreholdt sin forklaring ifølge politirapport af 15. februar 2017 (ekstrakt 2, side 1412) forklarede vidnet, at størstedelen af virksomhedens køb var fra udlandet, og derfor undrede det ham, hvis de ville få mange penge tilbage i moms. Vidnet har ikke overblik over, hvad der blev indkøbt i Danmark, herunder konsulentbistand.

Vidnet V16 har supplerende forklaret blandt andet vedrørende forhold 1, at tiltalte havde forstand på bogføring og regnskab i kraft af sin uddannelse og erfaring. Vidnet var enig med Erhvervsstyrelsen og ikke med X A/S i vurderingen af, hvornår kontrakter kunne indgå i regnskabet.

Vidnet var involveret i oprettelsen af selskabet XX A/S med henblik på at drive dele af aktiviteterne i X A/S videre. Vidnet mente, at der i X A/S var en god virksomhed med potentiale hertil. Sammen med nogle andre fra X A/S indgav vidnet et konkret bud til kurator på at overtage en del af aktiviteterne. Hensigten var, at vidnet skulle fortsætte som CFO i XX A/S, men ikke være medejer. Det var vidnets betingelse for at gå ind i XX A/S, at tiltalte ikke var direktør eller tegningsberettiget. Tiltaltes rolle i XX A/S skulle være at sælge projekter.

XX A/S bud blev ikke antaget. Forklaringen var, at kurator samlet vurderede, at ... tilbud var bedre, selv om det måske ikke var højere.

Vedrørende forhold 3 har tiltalte forklaret, at han som CFO ikke fandt det acceptabelt, at selskabet betalte private udgifter for tiltalte. Da han opdagede det, ville han ikke være en del af det og heller ikke af oprydningen. Der var ikke underliggende bilag til alle posteringer på mellemregningskontoen, og det spurgte han ind til, men fik ikke en forklaring fra tiltalte. Han tænkte, at der foregik noget, som ikke skulle foregå, og at der blev betalt private udgifter over mellemregningskontoen. De blev bogført på mellemregningskontoen, så man trods alt kunne forklare udgiften for kreditorerne, og forhåbentlig ville mellemregningskontoen kunne bringes i nul. Han syntes, X A/S betalte for meget for Ds arbejde, og han så ikke underliggende bilag.

Det er muligt, at det regnskabsteknisk er i orden at føre private udgifter på en mellemregningskonto til udligning på et senere tidspunkt, men selskabsretligt er det forkert. Han var ikke bekendt med det af V15 forklarede om, at det ikke var unormal praksis at føre private udgifter på en mellemregningskonto.

Vedrørende forhold 4 har vidnet forklaret, at han fik oplysningen fra D om, at Oria-betalingen skulle overføres til X A/S Holding i forbindelse med, at V12 spurgte, hvordan det nærmere skulle foregå. Vidnet svarede, at det skulle han ikke have noget med at gøre, da det ikke var i orden. Han husker ikke, at han drøftede det med tiltalte. Han fik ikke at vide, hvorfor det skulle ske således, men antog, at det drejede sig om at holde pengene ude af X A/S, fordi X A/S var under rekonstruktion eller tæt på. Han ved ikke, hvad pengene skulle bruges til i X A/S Holding.

Forevist X A/S Holdings konto (ekstrakt 2, side 1613) genkender han navnene på medarbejdere i X A/S i forbindelse med overførsler den 28. oktober 2016, der angiveligt er lønudgifter. Han ved ikke, hvordan lønkørslen for X A/S blev kørt i oktober 2016, herunder om der er betalt af X A/S Holding. Tilsyneladende er lønnen blevet betalt af X A/S Holding.

Vedrørende forhold 5 har vidnet forklaret, at ... var en tidligere kollega, som arbejdede i X A/S på konsulentbasis. Vidnet efterspurgte en mappe om sammenhængen mellem indberetningerne hos D. Vidnet sagde til tiltalte, at de havde lånt hos SKAT, og tiltalte

svarede, at det var han klar over. Vidnet anså lånet som en bevidst handling, da det var startet på et bestemt tidspunkt. Vidnet fortalte tiltalte, hvor meget der var indberettet i indgående moms. Tiltalte svarede, at det var en af de ting, de skulle se på. Vidnet vil antage, at D har foretaget momsindberetningerne, når det er hans initialer, der er anført.

Vidnet husker ikke samtalen med tiltalte (ekstrakt 2, side 1315), hvor vidnet spørger, ”Har vi virkelig så store udgifter?”. En virksomhed af denne karakter havde ikke indgående moms af betydning. Indgående moms skal komme fra indkøb, men alt indkøb kom fra udlandet og var ikke momsbelagt. Den indgående moms måtte derfor komme fra husleje, revisorudgifter og lignende, og virksomhedens udgifter hertil stod ikke mål med et beløb i størrelsesordenen som det indberettede.

Forsvareren foreholdt vidnet opgørelsen af virksomhedens momsdifference, som SKAT har lagt til grund (ekstrakt 2, side 913). Vidnet forklarede, at beløbet i indgående moms på 4,3 mio. er fremkommet på baggrund af selskabets bogføring og kan stamme fra fakturaer fra Y ApS, A mv.

Vidnet V3 har supplerende forklaret blandt andet, at i hans forklaring for byretten er det rettelig ikke i Mavi-aftalen, men i Salmoiraghi-aftalen, at det ikke er angivet, hvor meget der skulle leveres (ekstrakt 1, side 775). Vidnet husker ikke i dag, om han har set Salmoiraghi-kontrakten, men vidnet forstod det sådan, at der var indgået en endelig aftale og har ikke fået at vide, at der alene var tale om en hensigtserklæring.

Vidnet sendte en mail til IKEA med svar fra V17 (ekstrakt 1, side 730). Pensam og IKEA havde tidligere givet udtryk for, at de ville komme med resten af pengene, når 2014-regnskabet kom i februar 2015. Vidnet er sikker på, at investorerne havde set regnskabet for 2. halvår af 2014, før 2. tranche blev udbetalt; ellers ville de ikke være kommet med pengene. Det var enten Dansk OTC eller selskabet, der sendte dem regnskabet for 2. halvår af 2014 før udbetalingen af 2. tranche. Regnskabet skulle være underskrevet af revisor, men det er muligt, at der var tale om et udkast til regnskab. Investorerne krævede, at Covenants i Bond Agreement var overholdt. Vidnet blev foreholdt Bond Agreement, hvoraf fremgår, at Covenants først skulle gælde fra 2015-regnskabet, og forklarede, at det ikke var sådan, han husker det.

Vidnet så i efteråret 2014 en skriftlig ansættelseskontrakt, hvorefter tiltalte havde krav på en månedsløn på 50.000 kr. Efter ansættelseskontrakten havde tiltalte ikke krav på bonus af omsætningen. Hvis tiltalte mener, at han havde krav på 120.000 kr. pr. måned, er det ikke noget, vidnet kender til. Det var en selvfølge, at investorernes penge skulle gå til at udvikle selskabet og ikke til at fylde ledelsens lommer, så det ville være overraskende, hvis tiltalte havde krav på en procentdel af omsætningen. Vidnet havde endvidere modtaget en mail (ekstrakt 1, side 731) fra V17 om, at en incitamentsordning i form af høj løn til ledelsen var overflødig, da ledelsen havde ejerskab i selskabet. Vidnet videresendte mailen til investorerne. V17 skulle heller ikke have en bonus. Foreholdt, at V17 selv havde modtaget 12 mio. kr., forklarede vidnet, at det vidste han ikke på det tidspunkt, og han finder beløbet eksorbitant højt. Det var ikke normalt, at V17 kunne få en procentdel af kapitalfremskaffelsen, og vidnet havde ikke fået oplysning herom. Forevist V18s ansættelseskontrakt af 6. marts 2014 forklarede vidnet, at han har set en lignende ansættelseskontrakt for V18, men med andre beløb og uden en bestemmelse om bonus. Som vidnet husker det, var V18s løn 50.000 kr., hvortil kom pension og udstationeringstillæg, hvorfor lønnen nok i alt beløb sig til ca. 1,3 mio. kr. Det var samtidig hermed, at vidnet så en ansættelseskontrakt vedrørende tiltalte, og af den fremgik en månedsløn på 50.000 kr. Vidnet er enig i, at det er usædvanligt, at en person, der er direktør, hovedaktionær og bestyrelsesmedlem, aflønnes lavere end et bestyrelsesmedlem.

Vidnet deltog i et møde med investorerne i august 2015 (ekstrakt 1, side 1794). V7 efterlyste nogle regnskabsoplysninger og nøgletal (ekstrakt 1, side 1795), som han fik på mødet. Det var afgørende for investorerne, at de fik tilfredsstillende svar på deres spørgsmål. Som vidnet husker det, blev alle spørgsmål besvaret. Selskabets regnskab havde afgørende betydning for alle investorer. Nogle investorer havde efterspurgt en revisor fra et af de store revisionselskaber. Pensam stillede spørgsmål, og der var en due diligence-gennemgang i Roskilde, hvor revisor og advokat var indkaldt og svarede på spørgsmål, ligesom mapper med relevante bilag var fremlagt. Due diligence-processen var ikke grundig fra investorernes side. Investorerne havde ikke fået et prospekt, men blot en virksomhedsbeskrivelse. Når IKEA var optaget af X A/S ageren inden for corporate governance var det mere børnearbejde, sustainability mv., IKEA tænkte på.

X A/Ss regnskabsprincip med at optage aftaler i regnskabet, før der var leveret og betalt, var aggressiv, men deres revisor sagde, at det var i orden. Vidnet mener, at de spurgte deres egen revisor, der bekræftede, hvad selskabets revisor havde sagt. Investorerne spurgte ind til det, og selskabets revisor sagde, at han var sikker på, at den holdt, og at selskabet havde brugt det i 3 år. Det siger dog sig selv, at et sådant regnskabsprincip giver større usikkerhed end den mere traditionelle.

Forespurgt, hvordan en virksomhed af X A/S størrelse i resultat og egenkapital og med stadige likviditetsproblemer kunne rejse kapital af den størrelse, forklarede vidnet, at budgetterne var lovende, og der var tale om en virksomhed i vækst inden for et energispareområde, hvilket investorerne syntes om. Herudover var det hele ”pakket ind i EKF-garantier”, hvilket mindskede investorernes risiko. Hvis egenkapitalen havde været negativ, og resultatet havde været minus 33 mio. ville det have været svært at rejse kapital, da virksomheden i så fald ikke havde en god historie. Regnskabet havde således en stor betydning. Det siger sig selv, at hvis man havde vidst det, der senere kom frem i pressen og i forbindelse med konkursbehandlingen om selskabet og om ledelsens erhvervelse af ejendomme på Mallorca osv., ville selskabet ikke have fået tilført kapital. Det var således såvel oplysningerne om selskabet som validiteten af disse, der var afgørende for investorerne. Sagen har haft store negative konsekvenser for hans arbejdsliv.

Vidnet V17 har supplerende forklaret blandt andet, at han ikke var ansat i X A/S, men tilknyttet X A/S. Vidnet husker ikke, om investorerne havde set 2. halvår 2014-regnskabet (ekstrakt 1, side 519) inden udbetalingen af 2. tranche. Investorerne havde set den tilgængelige information. Vidnet blev foreholdt, at regnskabet er dateret den 16. marts 2015, men at der er et tidligere udkast fra før udbetalingen af 2. tranche, der fandt sted den 26. februar 2015. Vidnet forklarede, at det lyder rigtigt, at investorerne havde forlangt at se regnskabet inden udbetalingen, men det er ikke noget, han kan huske. Investorerne var naturligvis interesserede i, om Covenants blev overholdt. V14 rapporterede kvartalsmæssigt dette til investorerne i form af et Compliance Certificate, som han udarbejdede efter drøftelse med tiltalte og vidnet. Det var vidnets opfattelse, at investorerne opfattede overholdelsen af Covenants som betydningsfuldt, da de ellers ikke ville have stillet kravene i Covenants.

Salmoiraghi-aftalen havde vidnet ikke set. Han kendte til aftalen og havde en forståelse af, at der var indgået en aftale og ikke f.eks. en hensigtserklæring. En hensigtserklæring kan efter vidnets opfattelse ikke indgå i et regnskab, men kun efter omstændighederne i et budget. Han havde ikke drøftet dette med tiltalte eller med revisor, da han anså det for evident. Han husker ikke, hvornår han har fået oplysning om aftalens størrelse. Oversigten over igangværende arbejder pr. 30. juni 2014 (ekstrakt 1, side 36) husker han ikke at have set, mens han var i bestyrelsen, men han kan ikke afvise det. I bestyrelsen gennemgik de ikke regelmæssigt igangværende arbejder.

Vedrørende Mavi-aftalen var baggrunden, at Mavi havde en række faciliteter – restauranter mv. – hvor de ønskede at bruge rør fra X A/S. Derudover ønskede Mavi at bygge en klassisk agentforretning op, hvor de solgte X A/S-produkter i 19 lande. Der var således tale om en anderledes kunde end f.eks. Starbucks. Forespurgt om aftalen til 3,3 mio euro var en kommissionsaftale eller en endelig handel, forklarede vidnet, at han anså denne handel for en endelig handel, men herudover anså han aftalen med Mavi for noget, der blev udviklet undervejs. C skulle have agentfee af handlen, fordi han også havde en rolle som agent. Vidnet var med til at lave en tilbagekøbsaftale med Mavi, fordi Mavi havde vanskeligt ved at sælge til tredjemand. X A/S hjalp Mavi, fordi der var tale om en vigtig agent, der havde investeret mange penge i at bygge X A/Ss forretning op, og hvor der var forventning om en meget stor omsætning. Betingelsen var, at det var cost-neutralt for X A/S, og at der var en kunde, X A/S kunne sælge videre til. Vidnet kan ikke svare på, hvorfor produkterne i Mavi-aftalen blev på X A/Ss eget lager. Dette var ikke sædvanligt.

Vedrørende Starbucks-aftalen til 49 mio. euro (ekstrakt 1, side 1041) kan vidnet ikke redegøre for, om kontrakten var sædvanlig i forhold til specifikationen af solgte produkter. Vidnet havde bistået med at udarbejde standardaftaler til X A/S, men virkeligheden havde overhalet dette arbejde, idet aftalerne ofte blev indgået på kundernes sprog og efter kundernes retssystemer. Vidnet var derfor ikke involveret i alle aftaler, da han ikke har forstand på f.eks. italiensk ret. Ofte var aftalerne udbudsbaseret. Starbucks-aftalen har ikke været drøftet på et bestyrelsesmøde. Bestyrelsen drøftede ikke indgåede aftaler. I bestyrelsen drøftede man den først i forbindelse med overvejelserne om, hvorvidt kontrakten skulle fremsendes til Erhvervsstyrelsen. Det er efter vidnets erfaring helt sædvanligt, at kontrakter kun forelægges for bestyrelsen, hvis der er forhold, der er problematiske.

Han ville som bestyrelsesformand have forventet at blive orienteret om, at Starbucks ikke følte sig bundet af aftalen, men det blev han ikke. Havde han vidst, at aftalen ikke var bindende, kunne den ikke være indgået i regnskabet.

Vedrørende forhold 3 har vidnet forklaret, at han ikke kendte til, at der blev afholdt private udgifter for tiltalte. Vidnet har ikke givet tilladelse hertil, og det har heller ikke været drøftet i bestyrelsen.

Vidnet husker ikke nærmere om en låneaftale med T Holding ApS. Bestyrelsen traf beslutningen om udvidelse af .... Han husker ikke drøftelsen i bestyrelsen, men husker det kun ud fra referatet af bestyrelsesmødet. Foreholdt tiltaltes forklaring om, at vidnet kendte til erhvervelsen af ejendomme på Mallorca, forklarede vidnet, at han kun kender til, at tiltalte købte et sommerhus på Mallorca. Vidnet var ikke bekendt med en låneaftale på 25 mio. kr., og vidnet kendte ikke til flere ejendomme på Mallorca. Vidnet vidste ikke, at der var gået penge fra X A/S til erhvervelsen af ejendomme på Mallorca, og bestyrelsens beslutning gik på en domicilejendom til virksomheden og ikke til andet. Virksomheden havde brug for denne udvidelse. Forespurgt om udvidelsen blev gennemført, forklarede vidnet, at man havde lagerfacilitet på nabogrunden. Vidnet var af den opfattelse, at grunden blev lejet af X A/S. Bestyrelsen drøftede, om X A/S skulle eje eller leje. Vidnet husker ikke, om der blev overført 25 mio. kr. til X A/S Holding.

Vidnet fakturerede et månedligt honorar på 75.000 kr. det meste af tiden, men der var en udvikling over tid. Det var et konsulenthonorar. Tiltalte havde en betydelig interesse i virksomhedens udvikling, hvilket forklarede tiltaltes relativt lave løn. Vidnet fik desuden forhandlet igennem med investorerne, at der kunne udtages 20 pct. af nettoresultatet i udbytte. Der var derfor ikke behov for at udtage store beløb til tiltalte, da det skattemæssigt er mere fordelagtigt at udtage udbytte end modtage bonus.

Forespurgt af forsvareren forklarede vidnet, at han var i X A/S 2-3 dage om ugen. Vidnet havde ud over sædvanligt bestyrelsesarbejde ansvar for blandt andet virksomhedens patenter og varemærker, ligesom vidnet var involveret i rekruttering. Vidnets advokatfirma leverede standardkontrakter og vedligeholdelse af kontrakter mv., men i takt med at X A/S indgik

større udenlandske aftaler, var det i stigende grad kundernes aftalegrundlag, der blev anvendt. Vidnet var involveret i tilbagekøbsaftalen med Mavi. Det var vidnets advokatfirma, der udformede kontrakten. Der var EKF-garanti på kontrakten. EKF stiller en kaution til rådighed, hvis kunden ikke kan betale. EKF dækker ikke, hvis kunden har f.eks. mangelsindsigelser. Vidnet erindrer ikke, om der var lavet bills of exchange, og kan ikke svare på, hvad betydning det har, at der er indgået bills of exchange.

Vidnets bonusaftale lå på skrift, men den var ikke underskrevet. ... selskab aftalen af 1. oktober 2014 var den, man agerede ud fra. Vidnet fakturerede bonus for kapitalfremskaffelsen efter denne aftale.

Kontrakter blev medtaget i regnskabet, når de var indgået med kunden, indtil Erhvervsstyrelsen krævede det ændret.

Vedrørende CPL husker vidnet ikke, at han var involveret i kontrakten, men foreholdt vidnets mail med rettelser fra vidnet (ekstrakt 1, side 1254) erkender vidnet, at han må have været inde over kontrakten. Vidnet erindrer ikke, hvor han har oplysningerne i sine rettelser fra, herunder hvorfor aftalegrundlaget ændredes fra hypoteser til minimumssalg, herunder ”42.000 lamps” i 2015.

Vidnet erindrer ikke at have set oversigten over igangværende arbejder for 116 mio. kr. Vidnet erindrer heller ikke kommissionsberegningen. Vidnet vidste ikke, at der blev lavet et skema over igangværende arbejder, der af revisor blev indført i regnskabet. Vidnet er ikke bekendt med de tal, der indgår i oversigten og regnskabet. Ledelsesberetningen i X A/S er udarbejdet af vidnet.

Vidnet kan tiltræde, at han har modtaget 11.832.418 kr. for sin konsulentbistand og bonus i perioden 2014-2016. Beløbet var et bruttobeløb og inklusive moms. Vidnet husker ikke, hvad V18 modtog i løn og bonus. Vidnet kender til den løn, der er anført i Company Description. Det kan godt passe, at lønpakken for V18 var 1.320.000 kr. Vidnet er ikke i bestyrelsen blevet præsenteret for, at V18 skulle have bonus i form af en procentdel af omsætningen. Vidnet har ingen erindring om, at en sådan bonusaftale skulle findes.

Vidnet har ikke hørt om en dialog (forsvarertillægsekstrakt 3, side 41, mail af 30. september 2016) mellem V18 og advokat O fra TVC. Vidnet var på dette tidspunkt fratrådt som bestyrelsesformand.

Vidnet og tiltalte har drøftet en aftale om kapitalfremskaffelse på 1 pct. svarende til den, vidnet havde, men drøftelserne blev ikke konkretiseret i form af en aftale, der blev forelagt bestyrelsen. Vidnet har ikke drøftet andre bonusaftaler med tiltalte. Foreholdt mail af 17. september 2015 (forsvarerekstrakt 1, side 84), hvoraf fremgår, at ”vi begge ville være berettigede til et honorar på 1 % op til og med de 100 MEUR”, fastholdt vidnet, at han var berettiget til bonus, og de havde forhandlet en udbytteaftale igennem, som gav tiltalte ret til at udtage 20 pct. i udbytte af nettoresultatet. Tiltalte kom ikke på noget tidspunkt tilbage og forelagde en konkret anmodning om bonus. Tiltalte har aldrig fremsat et aftaleudkast eller andet til vidnet, og derfor var der ikke en bonusaftale med tiltalte.

Foreholdt mail af 21. februar 2017 (forsvarertillægsekstrakt 1, side 18), hvori vidnet anfører, at V18 bør bekræfte, hvad der er aftalt med tiltalte, forklarede vidnet, at mailen skal ses i det lys, at tiltalte lagde pres på vidnet for at bekræfte aftaler, hvilket vidnet afviste.

Vidnet blev foreholdt svar til IKEA (ekstrakt 1, side 731), hvoraf fremgår om Corporate Governance, at ledelsens honorar var lavt til moderat og uden incitamentsordninger. Vidnet forklarede, at han ikke har yderligere bemærkninger til, om vidnets modtagelse af 11,8 mio. kr. var et højt eller lavt honorar.

Foreholdt ledelsesberetning om begivenheder efter regnskabsårets afslutning (forsvarertillægsekstrakt 1, side 25) forklarede vidnet, at det var rigtigt, at man havde fået genetableret et overskud og overholdt lånevilkårene.

Vedrørende forhold 3 forklarede vidnet, at han havde en dialog med Bjarne Pedersen i Danske Bank om en akkordforhandling med tiltalte. Tiltalte havde en gæld i Danske Bank, som han gerne ville have afsluttet, og Danske Bank accepterede at nedskrive gælden.

Vidnet blev foreholdt, at Danske Bank den 24. juni 2015 skrev, at akkordaftalen ikke var overholdt, og at tiltalte betalte de 180.000 kr. af X A/Ss konto. Vidnet forklarede, at han ikke var bekendt med dette. Vidnet vidste ikke, at tiltalte havde lånt penge af X A/S.

Foreholdt mail fra vidnet til tiltalte om emner til drøftelse: "LN privat – næste skridt" (forsvarertillægsekstrakt 3, side 34) forklarede vidnet, at dette formentlig vedrørte en drøftelse af, om tiltalte skulle være bosat i Danmark eller i udlandet. Det kunne også være andre forhold. Vidnet kan godt have deltaget i møder med N i relation til tiltalte.

Foreholdt mail af 25. maj 2015 (ekstrakt 2, side 1860), hvori tiltalte anførte: "Jeg har brugt en del af de penge, jeg fik ind fra kapitalfremskaffelsen. Hvordan kommer de ind i huset på Mallorca?", fastholdt vidnet, at han ikke var bekendt med, at tiltalte modtog bonus for kapitalfremskaffelse. Vidnet erindrer ikke mailen.

Foreholdt mail af 29. oktober 2014 (forsvarerekstrakt 1, side 59), hvoraf fremgår, at købesummen for huset på Mallorca var 2 mio. euro, sammenholdt med, at vidnet havde deltaget i akkordforhandlinger med Danske Bank om tiltaltes forhold, forklarede vidnet, at han ikke ved, hvad tiltalte brugte sine penge på, og hvor tiltalte havde sine penge fra.

Foreholdt mail af 25. maj 2015 (forsvarerekstrakt 1, side 68), hvor vidnet efterspurgte en form, hvor "pengene ikke skal tages ud privat" af skattemæssige grunde, forklarede vidnet, at han antager, at meningen har været, at pengene skulle forblive i T Holding ApS, men vidnet kan ikke komme dette nærmere. Foreholdt igen tiltaltes oplysninger om, at han har brugt pengene fra kapitalfremskaffelsen, kan vidnet heller ikke belyse dette nærmere. Vidnet vidste ikke, at pengene kom fra X A/S.

Vidnet erindrer ikke, om X A/S ejede ejendomme. Vidnet husker ikke nærmere, hvad baggrunden var, for at T Holding ApS skulle låne 25 mio. kr. af X A/S til erhvervelse af en ejendom, som X A/S skulle leje. Vidnet erindrer ikke, at man på noget tidspunkt "kaldte" lånet fra T Holding ApS, selv om det er et anfordringsgældsbevis.

I januar 2015 sendte vidnet et udkast til ledelsesberetning (forsvarertillægsekstrakt 3, side 25). Vidnet husker ikke mailen, men det er formentlig vidnet, der har formuleret

ledelsesberetningen. Vidnet husker ikke, hvor han har de angivne tal fra. Vidnet kan ikke svare på, hvordan han kunne oplyse i beretningen, at der ikke knyttet risici til opgørelsen eller andre særlige forhold, når han har forklaret, at han ikke kender kontrakterne.

Forespurgt, om der var kontrol med tiltalte eller begrænsninger i tiltaltes mulighed for at disponere i X A/S, forklarede vidnet, at der ikke var begrænsninger med tiltalte i form af krav om dobbelte underskrifter, eller at noget skulle forelægges bestyrelsen. Der var heller ikke særlige tegningsregler, eksempelvis krav om to underskrifter. Kontrollen med tiltalte bestod i, at der var en regnskabsafdeling og revisor.

Vidnet blev foreholdt mail fra revisor (forsvarertillægsekstrakt 3, side 36), der anførte, at det skulle fremgå af regnskabet, at der var garanti fra EKF for 85 pct. af igangværende arbejder, og efterfølgende mailkorrespondance fra vidnet til tiltalte om, at revisor burde informeres om, at præmissen vedrørende EKF ikke er korrekt. Vidnet blev endvidere foreholdt, at han den 25. april 2016 sendte en mail til revisor, men ikke anførte noget om EKF. Forespurgt, om vidnet underrettede revisor om, at præmissen vedrørende EKF er forkert, forklarede vidnet, at han ikke har nogen erindring om, at han underrettede revisor om dette.

V18 har supplerende forklaret vedrørende forhold 1 blandt andet, at han fandt det mærkeligt, at Mavis rør lå på lageret i lang tid. Han undrede sig over, at Mavi ikke ønskede rørene udleveret.

Vedrørende Starbucks-kontrakten var vidnet medejer og bestyrelsesmedlem, og derfor var det mærkeligt, at vidnet ikke blev underrettet om kontrakten på 49 mio. euro. Herudover havde det betydning for vidnets funktion som produktansvarlig, at han var inde over en sådan aftale. Han havde et møde med Starbucks om levering til yderligere butikker i Tyskland, og det var ikke vidnets indtryk, at der allerede var indgået en aftale om levering til Starbucks-butikker i Tyskland. Man ville ikke kunne levere alene på baggrund af Starbucks-aftalen, da den ikke er specificeret.

Han kendte ikke til kontrakten med CPL og husker heller ikke den mindre kontrakt på 4.375.564 euro (ekstrakt 1, side 1287). Han ville skulle ind over en sådan kontrakt for at sikre levering.

Forespurgt af forsvareren forklarede vidnet, at han var produktansvarlig – den teknisk ansvarlige CTO – og skulle udvikle produkter og sørge for, at de kunne producere og levere. Vidnet var ikke ansvarlig for salg. Vidnet hjalp dog sælgerne med at specificere produkter. Vidnet var ikke inde over alle aftaler, som X A/S indgik.

Vidnet har hørt om en hensigtserklæring med Starbucks, men han husker ikke hvornår. Det var forhåbningen, at der skulle leveres til alle butikker i Tyskland og måske også andre lande.

I 2015-2016 var der et stigende antal ansatte og et stigende antal ordrer i X A/S. Der var en meget stor pipeline, og den blev i stigende grad moden. Kontrakterne blev således i stigende grad til noget. Pengene fra obligationsudstedelsen blev brugt til at vækste organisationen, samt til produktudvikling, udvikling af software til styring og til at betale leverandører. Hensigten var at gå fra at være et handelsfirma til en teknologivirksomhed. Vidnet fik i højere grad kendskab til kontrakterne fra sit daglige virke, end fra sit bestyrelsesarbejde. V17 var der formentlig 2-3 dage om ugen. Vidnet var i virksomheden på fuld tid i 2015. I 2016 flyttede vidnet til Singapore. Han havde stadig ansvar for produktudvikling og talte hver dag med virksomheden, og han var også i Danmark ind imellem.

Vedrørende forhold 3 forklarede vidnet, at omkring slutningen af 2013 drøftede vidnet og tiltalte lønninger for 2014 og fremover. Som vidnet husker det, var der ikke aftaler forud herfor. Drøftelserne gik på, at V17 havde udbedt sig en kontrakt med tiltalte og med vidnet, men som ejere af virksomheden var det op til vidnet og tiltalte at aftale, hvad lønforholdene skulle være. De enedes om, at de skulle have samme løn på ca. 100.000-120.000 kr. samt bonus af salget. Tiltalte mente, at han tillige skulle have bonus for kapitalfremskaffelse, og vidnet samtykkede heri. Som vidnet husker det, skulle V17 udfærdige kontrakterne, så han var inde over. Bonus var ikke konkretiseret på dette tidspunkt. Vidnet blev forevist direktørkontrakt med allonge (forsvarerekstrakt 1, side 51) samt allonge til direktørkontrakt (forsvarerekstrakt 1, side 57). Vidnet forklarede, at der blev indgået en aftale om bonus som denne mellem vidnet og tiltalte.

Bestyrelsen har ikke godkendt mellemregningskontoen. Vidnet var ikke bekendt med, at tiltalte trak penge ud til private udgifter, og det var efter vidnets opfattelse ikke i orden.

Foreholdt mail af 16. marts 2017 (forsvarerekstrakt 2, side 92), hvori vidnet anfører, at der blev indgået en mundtlig aftale om kompensation i 2012, forklarede vidnet, at efter vidnets erindring kom der først en aftale om honorering af tiltalte for 2014. Det var naturligt, at tiltalte skulle honoreres for sit arbejde i 2012, men der forelå ingen aftale herom.

Vidnet har modtaget 200.000 kr. i bonus tre gange. Vidnet kan ikke afvise, at der har været ført en mellemregningskonto vedrørende vidnets rejseomkostninger. Der har ikke været udgifter til tasker mv.

Vidnet vil mene, at han varetog sit bestyrelsesansvar lige såvel som sit arbejde som produktchef. Vidnet påså ikke ting som regnskabsaflæggelse, som han mente, virksomhedens CFO skulle tage sig af. Vidnet boede i Singapore under en del af perioden.

Rollefordelingen var, at tiltalte og V17 kørte parløb, og vidnet arbejdede for at få flere professionelle bestyrelsesmedlemmer ind. Vidnet har haft drøftelser med tiltalte om, at tingene burde køres mere professionelt, og det var V17 og tiltalte for så vidt enige i.

Vidnet V6 har supplerende forklaret blandt andet vedrørende den kriminaltekniske undersøgelse af Starbucks-kontrakten (ekstrakt 1, side 301), at Starbucks-underskrifterne på hensigtserklæringen og kontrakten på 49 mio. euro (ekstrakt 1, side 311 og 1041) er kopier af den samme master. Begge kan være kopier, eller den ene kan være en kopi af den anden. Underskriften på hensigtserklæringen er blå, mens den anden er sort. Ved en almindelig kopiering kan man gå fra blå til sort, men ikke den anden vej. Der kan principielt være tale om en digital underskrift, der kan overføres til et utal af dokumenter, men der er ikke tegn på, at der er tale om en digital underskrift. I så fald ville underskriften være optaget sammen med stemplet, men her er stemplerne ikke identiske. Et af stemplerne fremstår mere skarpt, og der står "Starbucks" med små bogstaver. Det er muligt, at der har stået "Starbucks", men at det efterfølgende er slettet i kontrakten til 49 mio. euro. Vidnet kan ikke udtale sig om dette med sikkerhed, da hun ikke er blevet bedt om at undersøge stemplet. Vidnet udtaler sig alene om de underskrifter, hun har fået indsendt.

Vidnet V7 har supplerende forklaret blandt andet, at på mødet i november 2014 deltog V17 og V3 sammen med vidnet. Beskrivelsen af den forventede udvikling gik på salgsudvikling og pipeline. De modtog en markedsrapport fra McKinsey, der redegjorde for, at der var et stort potentielt marked inden for LED-produkter. V17 oplyste, at incitamentsstrukturen for selskabets ledelse hovedsageligt var via ejerskab i selskabet. Som investor så vidnet gerne, at indtjeningen blev i selskabet.

I forventede børsnoterede selskaber er oplysningsgraden sådan, at man får generelt tilgængelige oplysninger, men ikke interne oplysninger som kontrakter mv. Driften skal være stærk nok til at få virksomheden til at løbe rundt. Det genererede ikke likviditet, når en kontrakt blev indgået, men man brugte en afdækning via EKF eller andre, der sikrede en pengestrøm ind i selskabet. Der var en positiv pengestrøm for driften ifølge balancen i det regnskab fra 2. halvår 2014, der blev præsenteret for vidnet (ekstrakt 1, side 249). Det var vidnets opfattelse, at der via EKF ville være en pengestrøm ind i selskabet, så selskabet ville kunne levere. Beslutningen om at låne selskabet penge var en helhedsvurdering, hvori ikke blot indgik regnskabet, men også den fremtidige indtjening via kontrakter, der var afdækket via EKF. Man ville ikke have foretaget investeringen uden EKF-afdækningen.

Der var ikke aftalt faste måltal, men det var en fri vurdering, om selskabet kunne få 2. tranche. Som investorer ville de gerne se en løbende udvikling, og de ventede derfor med at yde lånet, til de havde set regnskabet for 2. halvår af 2014. De var klar over, at omsætningen regnskabsmæssigt lå tidligt i forløbet, men bestyrelsesformanden, der var advokat, sagde, at han selv var inde over kontrakterne, og det betryggede vidnet i, at alt var, som det skulle være. EKF blev nævnt hver gang og fremgik også af virksomhedspræsentationen.

Det fremgår af Redegørelse til SØIK (ekstrakt 1, side 718), at der ikke stod noget i budgettet for 2015 om lån til affiliated companies, men at man forventede en kassebeholdning for 3. kvartal på 577 mio. kr. De modtog budgettet, inden de besluttede at investere yderligere 10 mio. kr. den 11. september 2015. Vidnet lagde blandt andet vægt på, at der var en solid afdækning af kunderne i form af EKF-garantier. De var ikke på noget tidspunkt blevet orienteret om bonus til virksomhedens ledelse.

Forevist anklagemyndighedens opgørelse af nøgletal uden de fire kontrakter (ekstrakt 1, side 1681) forklarede vidnet, at driftsresultatet og egenkapitalen er vigtige nøgletal, og en ændring i driftsresultat til minus 33 mio. kr. ville have ændret deres vurdering af selskabet. I den situation ville man ikke gå ind som långiver, selv med EKF-garantier. De lægger vægt på virksomhedens evne til at tjene penge, også selv om der er garantier fra EKF.

Vidnet vidste ikke, at man hos X A/S indregnede hensigtserklæringer i regnskabet. Det var vidnets klare indtryk, at det var klare, bindende aftaler, man indregnede i regnskabet. Det var vigtigt, at man havde sikkerhed for, at en salgsaftale også blev eksekveret. Det ville have haft betydning for beslutningen om at investere, hvis man havde fået at vide, at der alene var tale om en hensigtserklæring.

Vidnet E har forklaret blandt andet, at der fortsat verserer en civil sag om frakendelse af hans autorisation som revisor.

Vedrørende forhold 1 har vidnet forklaret om tiltaltes bogføringsmæssige og regnskabsmæssige kompetencer, at tiltalte ubetinget havde kendskab til almindelige regnskabsprincipper. Vidnet var revisor for X A/S fra virksomhedens start i 2011-2012 til juli 2016, hvor en anden revisor tiltrådte. Foreholdt regnskabet for 2. halvår af 2014 (ekstrakt 1, side 477) forklarede vidnet, at der er et udkast underskrevet af vidnet den 23. januar 2015 og et senere med de samme tal forelagt generalforsamlingen. Vidnet ved ikke, om udkastet er tilgået investorerne. Skemaet over igangværende arbejder pr. 30. juni 2014 (ekstrakt 1, side 36) er udarbejdet af X A/S, nærmere bestemt et miks af økonomichefen og tiltalte. Skemaet var fremlagt og gennemgået til dokumentation for regnskabet. Vidnet har holdt møde med tiltalte om dette. Vidnet kiggede på udvalgte kontrakter og spurgte ind til andre kontrakter hos ledelsen. Vidnet har set en italiensk kontrakt. Vidnet forstår noget italiensk. Vidnet husker ikke, om han har set Salmoiraghi-kontrakten, men han ved, at der var en sådan kontrakt. Når der i skemaet er angivet igangværende arbejder for 3,3 mio. euro vedrørende denne kontrakt, burde det være kontraktsummen efter fradrag af udgifter til færdiggørelse, finansiering og kommission til evt. sælger. Der er angivet en dækningsgrad på 60 pct. i skemaet. Foreholdt vidnets besvarelse af spørgsmål fra SØIK (ekstrakt 3, side 5), bekræftede vidnet, at han har set kontrakten og i øvrigt kan henholde sig til det, han oplyste i mailen. Vidnet har ikke lavet opgørelsen over igangværende arbejder. Hans opgave som revisor er at kontrollere den.

Foreholdt Salmoiraghi-kontrakten (ekstrakt 1, side 63), forklarede vidnet, at han ikke var klar over, at det var en hensigtserklæring. Han har ikke hæftet sig ved, at der ikke var angivet tal i kontrakten. Dette var, fordi han kun tog stikprøver af kontrakterne. Han har talt med tiltalte om, at en hensigtserklæring kan medtages i regnskabet, hvis den er juridisk bindende. Vidnet kan ikke huske, om tiltalte og han har drøftet at medtage aftaler, der ikke var juridisk bindende. Det var en overraskelse for vidnet, at der var medtaget ikke-bindende kontrakter i regnskabet. Vidnet kan ikke tiltræde, som forklaret af tiltalte, at ikke-bindende erklæringer efter omstændighederne kan medtages i regnskabet, og det er ikke noget, som tiltalte har fra vidnet. Vidnet har ikke vurderet konkret, om Salmoraighi-kontrakten kunne indgå i regnskabet. Hvis ledelsen er overbevist om, at en hensigtserklæring er bindende, kan den medtages i regnskabet. Kunden skal have forpligtet sig, for at en aftale kan medtages i regnskabet. Vidnet husker ikke, om tiltalte har presset på, for at kontrakten skulle medtages. Vidnet kan ikke genkende, at V15 over for vidnet skulle have udtrykt betænkeligheder ved at medtage 3,3 mio. euro vedrørende Salmoiraghi-kontrakten i regnskabet.

Vedrørende Mavi-kontrakten af 13. juni 2014 husker vidnet, at han spurgte ind til de enkelte kontrakter i skemaet, men yderligere husker han ikke. Vidnet var ikke på daværende tidspunkt klar over, at Mavi ikke ville betale.

Vedrørende Starbucks-aftalen til 49 mio. euro var der drøftelser om, hvorvidt den skulle tages med i regnskabet. De drøftede, hvor meget af kontrakten der ville blive gennemført, og om der var en risiko. Det var op til tiltalte at vurdere, om den havde en bonitet, så den kunne medtages. Vidnet husker, at han har set kontrakten, da han kan genkende stemplet. Aftalen er, når beløbets størrelse tages i betragtning, meget kortfattet og uspecificeret, men vidnet hæftede sig ikke særligt herved. Foreholdt tiltaltes forklaring om, at der var tale om et prisblad, var det ikke sådan, vidnet opfattede det. Vidnet opfattede det som en rammeaftale. Det er ledelsens vurdering, om aftalen er juridisk bindende. Vidnet husker ikke, om aftalen var på bordet, da den blev gennemgået. Den indgik i regnskabet for 2014 og påvirkede regnskabet med et betydeligt beløb. Det var først efter, han var fratrådt, at det blev oplyst, at Starbucks ikke følte sig bundet. Den var aktiveret med et mindre beløb, fordi der skulle ske fradrag for finansiering og færdiggørelse, og det aktiverede beløb blev regnskabsmæssigt tilbageført i 2015- eller 2016-regnskabet, fordi aftalen ikke kunne gennemføres. Vidnet fik dette at vide af tiltalte, men først senere – måske i slutningen af 2015.

Foreholdt (ekstrakt 1, side 636) materiale fremsendt til Erhvervsstyrelsen den 5. maj 2016, forklarede vidnet, at han ikke på dette tidspunkt havde fået at vide, at Starbucks ikke følte sig bundet. Vidnet kan ikke svare på, om det ville være naturligt at oplyse vidnet herom, hvis Starbucks ikke følte sig bundet af aftalen.

Vidnet husker ikke tiltaltes mail af 4. februar 2015 til B (ekstrakt 1, side 1040) om at medtage henholdsvis 50 pct. for Starbucks og 30 pct. for CPL, men dette er naturligvis vigtig information vedrørende regnskabsaflæggelsen. Det er ikke vidnet, der har vurderet, hvilken andel af kontrakten der eventuelt kunne medtages i regnskabet. Vidnet er ikke enig i, at det som forklaret af tiltalte var vidnets opgave at trykteste, om aftalen kunne indgå i regnskabet. Aftalen har været diskuteret, ikke andet. Vidnets opgave var alene at kontrollere. Kontrollen foregik ved, at vidnet så på, om der var et kontraktgrundlag med tal, som matchede det oplæg, man havde fået præsenteret. Man vurderede, hvor lang tid det tog at gennemføre ordren, og hvornår pengene ville komme i kassen. Man så også på det underliggende materiale til igangværende arbejde og stillede nogle spørgsmål. Hvis det så rigtigt ud, blev oplysningerne medtaget i regnskabet. De drøftede, om de store beløb var realistiske, og vidnet fandt ikke grundlag for forbehold. Han tog udgangspunkt i svarene fra X A/S ledelse, og tog ikke kontakt til kunderne. Måske 80 pct. af svarene fra ledelsen var betryggende. Resten blev efterfølgende underbygget med betryggende materiale. For så vidt angår den i skemaet angivne dækningsgrad på 60 pct., viste det sig efterfølgende, at opgørelsen af omkostningerne til 40 pct. passede meget godt.

Starbucks-kontrakten på 49 mio. euro opfattede vidnet som en rammeaftale. Foreholdt hensigtserklæringen/lettera di intendi (ekstrakt 1, side 1036) forklarede vidnet, at han husker at have set denne. Vidnet husker også antallet på 150.000 stk. lamper.

Foreholdt at Starbucks-kontrakten ikke indgår i skemaet over igangværende arbejder pr. 31. december 2015 (forsvarerekstrakt 1, side 8) forklarede vidnet, at det svarer til hans erindring om, at kontrakten blev taget ud.

Vedrørende forhold 3 forklarede vidnet, at han kendte tiltaltes ansættelseskontrakt. Tiltalte havde en løn på ca. 60.000 kr. Vidnet har ikke set en skriftlig aftale om, at tiltalte havde ret til

bonus. En ret til bonus skulle fremgå af regnskabet, hvis man kendte beløbet, og vidnet ved, at V17 fik en stor bonus efter kapitalfremskaffelsen i 2014. Tiltalte fik ikke bonus i de regnskaber, vidnet var med i. Der var et mellemværende mellem tiltalte og selskaberne. Y ApS, som var tiltaltes selskab, fik et betydeligt vederlag for arbejdet for X A/S. Vidnet har ikke en mening om, hvorvidt beløbet var for højt. Foreholdt mellemregningskontoen (ekstrakt 2, side 1) forklarede vidnet, at han godt vidste, at X A/S betalte udgifter for tiltalte. Forespurgt om dette var korrekt, forklarede vidnet, at det afgørende var, om der var et modkrav i form af et tilgodehavende, som matchede det beløb, tiltalte udtog. Der var ikke noget galt i, at der afholdtes en privat udgift for tiltalte over mellemregningskontoen, hvis udgiften blev båret af Y ApS. X A/S betalte tiltaltes udgifter og dækkede udgiften, der blev bogført på mellemregningskontoen med Y ApS. Der var tale om koncernforbundne selskaber, og der er særlige regler for aktionærlån.

Vidnet har ikke set oversigten benævnt renteberegning (ekstrakt 2, side 719). Tiltalte har altid trukket sine private udgifter i Y ApS. Vidnet har aldrig set et kontraktgrundlag vedrørende dette. Foreholdt rapport over mellemregninger mellem Y ApS og X A/S (ekstrakt 2, side 1661 b), forklarede vidnet, at han ikke har set underliggende materiale for så vidt angår udgiften på 3.750.000 kr. vedrørende forskning og udvikling afholdt af Y ApS. Tiltalte fik dækket sine rejseomkostninger (2.500.000 kr.) over Y ApS. Vidnet har ikke set underliggende bilag herpå, men vidnet går ud fra, at Y ApS udstedte en faktura til X A/S på beløbet. Udgiften på 500.000 kr. til bogføring om måneden kan virke voldsomt, men vidnet har ikke revideret regnskabet for 2016, og der er ikke ført løbende revision.

Vidnet havde intet med momsafregningen at gøre. Så vidt vidnet ved, var det D, der lavede momsregnskabet. D lavede for hvert af selskaberne en revisormappe med bogføring og dokumentation.

Vidnet blev foreholdt 2016-regnskabet, der viser et resultat på 11,8 mio. kr., og forklarede, at han ikke har været inde over dette. Forevist en mellemregning, hvoraf fremgår, at T Holding ApS skylder X A/S 22 mio. kr., forklarede vidnet, at der under hele perioden havde været en mellemregningskonto med T Holding ApS. Bestyrelsen var vidende herom, og der var bonitet i mellemregningen. Kontonummer "... X A/S " på 3,8 mio. kr. må være et mellemværende med V18. Der blev stiftet et selskab i Fjernøsten. Vidnet ved ikke, om X A/S har afholdt

udgifter, der vedrørte V18s privatsfære, herunder om en Tesla, V18 kørte i, var betalt af X A/S, og om det var en firmabil.

Foreholdt revisionsprotokollatet (forsvarertillægsekstrakt 4, side 13), forklarede vidnet, at der manglede en underskrift på fuldstændighedserklæringen, hvorfor man lavede et regnskab med nye underskrifter. Et revisionsprotokollat beskriver i korte træk, om alting i virksomheden er, som det skal være. Interne kontroller osv. påses i revisionsprotokollatet. Den manglende adskillelse af bogholderifunktionen er vel ikke usædvanlig, men der burde måske være en likviditetskontrol. Der er ikke anført noget særligt om igangværende arbejder. Det vil ikke fremgå, om der er foretaget stikprøvekontrol.

Af revisionsprotokollat af 8. juni 2016 (forsvarertillægsekstrakt 4, side 26) fremgår, at igangværende arbejder var taget ud af regnskabet efter krav fra Erhvervsstyrelsen. Hvis selskabet ikke havde efterlevet styrelsens krav, ville det være blevet tvangsopløst.

Af revisionsprotokollat af 22. juni 2016 (forsvarertillægsekstrakt 4, side 45) fremgår, at der var et negativt skatteregnskab på 18 mio. kr., men det var ikke usædvanligt. Det angivne tilgodehavende på mellemregningen kan være X A/S Holding eller T Holding ApS.

Foreholdt mail af 8. oktober 2014 fra V15 (forsvarerekstrakt 1, side 58) om udgifter, der ikke vedrører X A/S, eller hvor der mangler bilag, forklarede vidnet, at dette, som han tidligere havde forklaret, skulle på mellemregningskontoen.

Foreholdt ledelsesberetningen i årsrapporten for 2015 (forsvarertillægsekstrakt 1, side 19) forklarede vidnet, at V17 var en erfaren advokat, og at det måske var ham, der havde skabt kapitaltilførslen i 2014. V17 varetog en arbejdende bestyrelsesformands sædvanlige opgaver og kom måske i virksomheden 3 dage om ugen. V17 deltog i drøftelsen med Erhvervsstyrelsen, men bestyrelsen valgte at rette ind, da man ikke havde noget valg. V17 havde indsigt i X A/S forhold. Afsnittet om "Begivenheder efter regnskabsårets afslutning" for perioden 1. januar 2016 til 31. marts 2016 er givetvis skrevet af V17. Vidnet har forholdt sig til det, da der er tale om et revideret regnskab. Virksomheden var presset på dette tidspunkt, og der var en udfordring med Bondagreement, men vidnet har kontrolleret det, der

blev anført, og anset det for validt. De igangværende arbejder var taget ud, men man regnede stadig med et dækningsbidrag på 40 pct. Selskabets problem var dog likviditeten.

Vidnet udfærdigede en revisorerklæring (forsvarerekstrakt 2, side 63) til balancen for 2015-årsrapporten om, at egenkapitalen er retableret og Covenants er opfyldt. Det var for at kunne vise noget til obligationsejerne. Covenants var opfyldt på det tidspunkt, selv om man havde nedskrevet værdien af igangværende arbejder.

Foreholdt revisionsprogrammet ("Generelle revisionshandlinger – going concern", forsvarerekstrakt 4, side 40) forklarede vidnet, at denne er udarbejdet af V15 og godkendt af vidnet. Man brugte dengang Magnus-systemet til at samle oplysninger og vise, hvad revisor har vurderet. Foreholdt det anførte om, at "igangværende arbejder er en skønsmæssig post, som må drøftes med ledelsen hvert år", forklarede vidnet, at hvis revisor ikke er tilfreds med ledelsens oplysninger, kunne revisor i regnskabet angive supplerende oplysninger eller i grovere tilfælde tage forbehold. Vidnet har ikke taget forbehold på noget tidspunkt. Kontosammendraget indeholdt nogle vurderinger, som indgik i den samlede vurdering. Foreholdt, at det for 2014 var anført (forsvarerekstrakt 4, side 46), at de havde gennemgået underskrevne kontrakter og ikke betvivlede en dækningsgrad på 40 pct. samt 10 pct. i kommission, forklarede vidnet, at så måtte det stå til troende. Vidnet ved ikke, om medarbejderne har set samtlige kontrakter. Vidnet har ikke set samtlige kontrakter.

Vedrørende bonus er der udgiftsført det, der de facto er udbetalt i bonus. Man kan ikke af regnskabet se, om tiltalte har ret til bonus. Vidnet har hørt tiltalte sige, at han havde ret til nogle penge, men vidnet har ikke set et papir på det. Vidnet mener, han har set et papir på, at V17 har ret til bonus.

Vidnet V15 har supplerende forklaret blandt andet vedrørende forhold 1, at tiltalte havde kendskab til bogføring og regnskabsaflæggelse, da han tidligere havde haft et bogføringsselskab. Vidnet var betænkelig ved de igangværende arbejder, og ikke blot beløbene vedrørende disse, fordi vidnet ikke havde nok oplysninger til at vurdere igangværende arbejder. Vidnet sagde dette til E. Vidnet anførte i revisionsprogrammet, at han ikke kunne italiensk, men det var revisor E som den ansvarlige, der besluttede, at Salmoiraghi-kontrakten kunne indgå i regnskabet som igangværende arbejde. Vidnet vidste

ikke, at der var tale om en hensigtserklæring. Vidnet har ikke rådgivet tiltalte om, at ikke bindende juridiske erklæringer kan medtages i regnskabet, for det kan de ikke. For at kunne indregnes skal kontrakten som udgangspunkt være forpligtende for begge parter, ligesom der skal være angivet et beløb. Skemaet over igangværende arbejder (ekstrakt 1, side 36) er udarbejdet af X A/S, formentlig tiltalte. Vidnet har set skemaet og brugt det ved opgørelsen af igangværende arbejder. Vidnet husker ikke at have set alle kontrakter. Typisk vil man foretage en stikprøvekontrol ud fra et væsentlighedskriterium. Som vidnet husker det, drøftede han ikke spørgsmålet om optagelsen af igangværende arbejder nærmere med tiltalte, ud over at vidnet modtog skemaet og kontrakterne.

Vidnet dokumenterede sit arbejde i Magnus-revisionsprogrammet (forsvarerekstrakt 4, side 40). Foreholdt anførslen ”Der er ingen regnskabsmæssige problemstillingen, men indregning af salgsværdien af igangværende arbejder er en skønsmæssig post, som må drøftes med ledelsen hvert år”, forklarede vidnet, at det er ham, der har anført dette, men det er E, der – ud fra vidnets dokumentation – som ledende medarbejder og statsautoriseret revisor har godkendt teksten. Vidnets godkendelse er teknisk. Det er E, der havde ”drøftelsen med ledelsen hvert år”. Vidnet husker ikke i dag, om det er vidnets formulering, men E havde mange ændringer.

Når det er anført af B i revisionsprogrammet (forsvarerekstrakt 4, side 46), at kontrakterne er gennemgået, er det de vedhæftede kontrakter (Starbucks og CPL). Vidnet husker ikke, hvor mange aftaler der var med Starbucks. Forevist hensigtserklæringen med Starbucks (ekstrakt 1, side 1030), forklarede vidnet, at han ikke husker, om han har set denne. Vidnet husker heller ikke, om han har set den uafhængige revisors erklæring (forsvarerekstrakt 2, side 63).

Vedrørende forhold 3 forklarede vidnet, at han ikke var klar over, at X A/S i 2012-2016 afholdt 61 mio. kr. til dækning af tiltaltes private udgifter. Foreholdt opgørelsen over mellemregningskontoen (private udgifter) (ekstrakt 2, side 719), forklarede vidnet, at det ikke er sædvanligt, at selskabet afholder sådanne private udgifter. Vidnet ved ikke, hvorfor Y ApS skulle afholde udgifterne. I koncerner er det ikke usædvanligt, at der er mellemregningskonti mellem selskaber. Herved tænker vidnet dog ikke på private udgifter. Vidnet husker ikke, om der var en revisionsmappe. Hvis vidnet har set de underliggende bilag til f.eks. forskning og

udvikling, vil det fremgå af revisionssystemet. Vidnet ved ikke, hvor meget D bogførte for X A/S. Gennem Y ApS bogførte D også for andre kunder.

Foreholdt sin mail af 8. oktober 2014 (forsvarerekstrakt 1, side 58), forklarede vidnet, at der var tale om en bekræftelsesmail, hvor vidnet over for tiltalte bekræftede, hvad der var aftalt. Hvis udgifterne var af forretningsmæssig relevans, var der ikke noget i vejen for at gøre det på denne måde.

V24 har forklaret blandt andet, at han er uddannet civilingeniør, men arbejder som direktør, bestyrelsesformand og investor i forskellige selskaber. Han er i dag blandt andet bestyrelsesformand i ... I sommeren 2016 deltog han i et møde hos advokatfirmaet Bruun & Hjejle sammen med blandt andre ... og Æ, hvor man drøftede virksomhedscasen X A/S. X A/S var nødstedt, og man ønskede at sælge virksomheden under en eller anden form. Drøftelserne foregik i meget generelle vendinger, og det blev anført, at en indikator for købesummen ville være et trecifret millionbeløb. Dette kunne vidnet ikke være med til, og der skete derfor ikke mere i en periode. De mødtes igen i november 2016. På dette tidspunkt optrådte Æ ikke længere som rådgiver for investorerne. Blandt andet A og Æ ønskede at købe X A/S sammen med vidnet og .... I december blev der gennemført en due diligence, og der blev lagt et bud. De endte med at købe virksomheden for 5 mio. i kontanter og 5 mio kr. i en upside baseret på fortjenesten i 5 år.

Vidnet V25 har forklaret blandt andet, at han er revisor og blev ansat i Pensam i 2015. Han havde ikke ansvar for X A/S-casen. Det var blandt andre V7, der var den udførende på opgaven. En investeringskomité besluttede at investere i X A/S i tre trancher efter indstilling fra V7 og ...

Vidnet blev foreholdt oversigt over X A/Ss likviditet i 2014 (forsvarertillægsekstrakt 3, side 17), hvoraf fremgår, at selskabets likviditet var negativ, indtil første tranche gik ind i december 2014, samt resultatopgørelsen (ekstrakt 1, side 243 og 245), hvoraf fremgår et resultat på ca. 12 mio. kr. og en egenkapital i 2014 på 17,6 mio. kr., og forespurgt, om det ud fra disse tal var overraskende, at virksomheden kunne låne 250 mio. kr. Vidnet forklarede, at tallene i sig selv ikke udgør en tilstrækkelig forklaring på, om man kan låne så stort et beløb. Det indgik i vurderingen, hvad der var stillet i udsigt, om virksomheden var ved at bryde

igennem, og om der var solide kontrakter og garantier fra f.eks. EKF. Vidnet er ikke bekendt med Pensams overvejelser i forbindelse med 2. tranche, hvor selskabet lånte yderligere 250 mio. kr. Vidnet kom ind i sagen i maj 2016, da der var tale om en illikvid investering (en investering i et ikke noteret selskab), som ikke performede. Vidnet konkluderede efter en gennemgang, at dokumentationen for investeringen var begrænset. Der var kun sporadisk dokumentation; herunder rapportering fra selskabet og en Bond Agreement, der var meget vagt formuleret, således at det var svært at se, hvornår selskabet var i misligholdelse. Der forelå nogle Covenants, der skulle overholdes, og et krav om Notice of breach, men investorernes værktøjer var vagt formuleret. Der lå kvartalsopgørelser, men ikke fulde regnskaber. Vidnet ville også gerne have haft en bedre dokumentation af de underliggende kontrakter, likviditetsbudgetter mv. For at kunne handle ønskede vidnet et bedre overblik over selskabets økonomi og personerne bag selskabet. Der blev nedsat et redningsteam under ledelse af vidnet og ... fra Pension Danmark og med deltagelse af Ernst & Young, advokatfirmaet Bruun & Hjejle og et kommercielt team, der blandt andet omfattede Æ. T var da kendt for at være karismatisk og værdiskabende. De havde en lang snak med T og V17 for at få tingene på plads, og der blev lavet et tillæg til Bond Agreement. De prøvede at nå en effektiv løsning under inddragelse af selskabets ledelse, og der var konsensus hele vejen. Da X A/Ss 2015-regnskab kom i begyndelsen af 2016, var der skrivelser i medierne, og Erhvervsstyrelsen underkendte X A/Ss regnskabsprincipper, ligesom der blev stillet spørgsmål ved 2014-regnskabet. På den baggrund blev Ernst & Young bedt om at lave en undersøgelse, der førte til en begrundet mistanke, idet undersøgelsen viste nogle ting ved analyse og regnskabsprincipper, der ikke var i orden. Man stolede derfor ikke på selskabet. Ernst & Young kom frem til, at der var korrektioner til regnskabet, og at de ændrede regnskabsprincipper ville medføre en nedjustering. Foreholdt revisor E uafhængige revisorerklæring om, at Covenants nu var overholdt, forklarede vidnet, at de ikke nødvendigvis var enige i det regnskab, der var aflagt af selskabet og revisor E.

Vidnet deltog i et møde den 28. juni 2016 med blandt andre V17 fra X A/S (ekstrakt 1, side 730). T deltog ikke. På mødet kom det frem, at T havde et eller flere lån hos X A/S, og dette gav næring til mistanken om, hvor nogle af pengene var. Det var bemærkelsesværdigt, at bestyrelsesformanden nævnte det på et møde, hvori T ikke deltog.

Inden for unoterede investeringer er der sjældent et benchmark for informationer, og derfor kan regnskaberne ikke stå alene, men de udgør naturligvis udgangspunktet. Foreholdt den af anklagemyndigheden udarbejdede opgørelse, hvis kontrakterne ikke indgik i regnskabet (ekstrakt 1, side 1681), forklarede vidnet, at det naturligvis ville have en betydning, hvis kontrakterne kom ud. Man skelner mellem selskaber, der genererer overskud, selv om det måske ikke er stort, og selskaber, der giver underskud. Hvis et korrigeret billede havde vist et ringere kapitalgrundlag og KPI (key performance indicator), må man forvente, at casen havde være en anden. Vidnet kan ikke sige, om man alligevel ville have gennemført investeringen, hvis der havde været garantier bag, men det er vidnets opfattelse, at tallene i så fald havde sat en bremse for investeringen, da det ville have krævet noget meget særligt at låne 250 mio. kr. i denne situation.

Hvis kontrakten blot er en hensigtserklæring, er der reelt ikke nogen kontrakt. Efter vidnets vurdering, ville Pensam ikke beskæftige sig med selskaber, som medtog hensigtserklæringer i regnskabet. Det er vigtigt, at selskabet overholder Covenants, da det er långivers mulighed for at kontrollere, om forudsætningerne for lånet er til stede. Långiver holder i almindelighed meget øje med, om Covenants er overholdt.

Foreholdt, at selskabet i perioden 1. januar 2015 - 31. december 2016 havde en omsætning på 236.954.000 kr. og et resultat på 27 mio. kr. (forsvarertillægsekstrakt 4, side 4) forklarede vidnet, at tallene i sig selv gav grundlag for at se nærmere på virksomheden. Vidnet antager, at EKF's garantier var meget vigtige for Pensams beslutning om at indgå låneaftalen, men vidnet var ikke involveret i denne del af aftalen. Det var et selskab i voldsom udvikling, og man havde brug for nogen, der over for investorerne kunne garantere, at investorerne fik deres penge igen.

Personlige oplysninger

Tiltalte er ikke tidligere straffet.

Tiltalte har forklaret om sine personlige forhold, at han flyttede til Roskilde i 2001, hvor han bor med sin hustru, deres datter på 19 år og hustruens særbarn. De bor til leje i ejendommen på ... vej for 17.000 kr. om måneden, men huset er sat til salg, og de skal fraflytte den 1. juni 2020. Han har på grund af sagen haft vanskeligheder ved at finde beskæftigelse. Han udfører i

dag konsulentopgaver og står for at overgå til en fast løn på 20.000 kr. om måneden. Han boede en kort periode i Schweiz med henblik på at få X A/S bragt på fode igen, men det lykkedes ikke. Han har deltaget i alle møder i skifteretten.

Landsrettens begrundelse og resultat

Også efter bevisførelsen for landsretten må det lægges til grund, at tiltalte i gerningsperioden indtog en helt central og dominerende stilling i X A/S, hvor han var direktør, bestyrelsesmedlem og medejer. Det må endvidere lægges til grund, at tiltalte igennem sin uddannelse og jobmæssige erfaring havde betydeligt kendskab til økonomiske, regnskabsmæssige og bogholderimæssige forhold.

Forhold 1

Landsretten bemærker indledningsvis, at X A/S' bestyrelse den 1. september 2014 havde truffet beslutning om ekstern lånefinansiering op til 100 mio. euro evt. ved udstedelse af virksomhedsobligationer. Der var tale om et meget betydeligt lånebeløb i forhold til virksomhedens størrelse og regnskabstal, og det er ubetænkeligt at lægge til grund, at det derfor var vigtigt for virksomhedens ledelse at præsentere virksomheden på en måde, der kunne tiltrække kapitalstærke investorer, herunder ved at kunne fremvise regnskabstal, der understøttede virksomhedsbeskrivelsens profilering af X A/S som en virksomhed i vækst. Dette understøttes af tiltaltes korrespondance fra november 2014 med blandt andre V3, Dansk OTC, om store nye aftaler.

Også efter bevisførelsen for landsretten må det lægges til grund, at X A/S' regnskaber indgik som et afgørende element ved investorerne beslutning om at købe virksomhedsobligationer i virksomheden. Forud for udstedelsen af 1. tranche forelå årsrapporten for 2013-2014, og det må efter bevisførelsen lægges til grund, at investorerne forud for udstedelsen af 2. tranche den 26. februar 2015 tillige havde set regnskabstallene for 2. halvår af 2014. Det fremgår således også af de supplerende forklaringer fra V3 fra Dansk OTC, og V25 og V7 fra Pensam, at selv om selskabets likviditet i tiden op til obligationsudstedelsen havde været anstrengt, var det afgørende for investorerne, at der var tale om en virksomhed i vækst, der genererede et overskud og havde en positiv egenkapital. Oplysningen om risikoafdækning fra Eksportkreditfonden (EKF) havde betydning for investorerne, ligesom renten på 7 pct. var

attraktiv, men uden oplysningerne om større kontrakter, overskud og en positiv egenkapital, ville de ikke have investeret i virksomheden.

Tiltalte har også for landsretten gjort gældende, at den due diligence gennemgang, der blev foretaget af investorerne før obligationsudstedelsen, var overfladisk og mangelfuld.

Landsretten finder dog som byretten, at det ikke er afgørende for den strafferetlige vurdering efter straffelovens § 279, at investorerne lagde virksomhedens oplysninger til grund uden en nærmere efterprøvning, herunder gennemgang af kontrakter mv.

Om aftalen med Salmoiraghi & Vigano S.p.A.

Aftalen med Salmoiraghi & Vigano S.p.A. må efter sin ordlyd anses at være en hensigtserklæring, hvorved parterne erklærede senest den 31. juli 2014 at ville indgå en rammeaftale om levering. Uanset at aftalen ikke kunne anses for retligt at forpligte Salmoiraghi & Vigano S.p.A. til at aftage produkter fra X A/S og f.eks. ikke indeholdt en nærmere fastsat kontraktsum, indgik den i opgørelsen af igangværende arbejder pr. 30. juni 2014 med en kontraktsum ekskl. moms på 24.585.000 kr. (3,3 mio. euro) og et dækningsbidrag på 14.751.000 kr. Det er ubestridt, at aftalen på denne baggrund blev medtaget i årsrapporten for 2013/2014, således at den indgik i virksomhedens samlede omsætning på 100 mio. kr. med den anførte kontraktsum på 24.585.000 kr. Aftalen indgik endvidere i årsrapporten for 2. halvår af 2014 under balancens opgørelse af igangværende arbejder med et beløb på 22.922.235 kr.

Tiltalte har for landsretten forklaret, at han er enig i, at aftalen ikke forpligtede Salmoiraghi & Vigano S.p.A., og at den i aftalen nævnte rammeaftale aldrig blev indgået. Han har videre forklaret, at det er ham, der har udfærdiget opgørelsen over igangværende arbejder, der dannede grundlag for årsrapporterne, og hvori aftalen blev medtaget med de nævnte tal, men at det var revisor E, der vurderede, hvor meget der kunne indgå i årsregnskabet, og at han var tryk ved revisors vurdering.

Revisor E har afgivet forklaring for landsretten og har forklaret, at opgørelsen over igangværende arbejder var fremlagt af X A/S som dokumentation for regnskabet. Det var ikke hans opgave at udfærdige opgørelsen, men at kontrollere den. Han husker ikke, om han har

set aftalen, men han tog stikprøver af kontrakterne. Han har ikke vurderet konkret, om aftalen kunne indgå i regnskabet.

Vidnet V15 har for landsretten supplerende forklaret, at han var betænkelig ved opgørelsen af igangværende arbejder, og at han sagde dette til E, men at det var E, der besluttede, at Salmoiraghi & Vigano-kontrakten kunne indgå i regnskabet som igangværende arbejde.

Landsretten finder, at det efter bevisførelsen for landsretten må lægges til grund, at det var tiltaltes beslutning at medtage aftalen med Salmoiraghi & Vigano S.p.A. i årsrapporten 2013/2014 og årsrapporten for 2. halvår af 2014 med de pågældende beløb, selv om han vidste, at den indgåede hensigtserklæring ikke forpligtede Salmoiraghi & Vigano S.p.A., og derfor må have forstået, at dette ville føre til betydeligt misvisende regnskabstal. Selv om det efter revisor Es forklaring ikke kan afvises, at hans rådgivning om hensigtserklæringer ikke har været korrekt, kan det dog ikke lægges til grund, at indregningen af aftalen skete i en forsætudelukkende tillid til revisorens råd og vejledning. Tiltaltes forklaring herom må derfor tilsidesættes. Det kan ikke føre til et andet resultat, at revisor E gav regnskabet en blank revisorpåtegning, eller at det var angivet i årsregnskabet, at ”aktiver medregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde selskabet og aktivets værdi kan måles pålideligt”.

Om aftalen med Mavi Enerji Gaz Ve Elektrik

Aftalen med Mavi om Mavis køb af produkter for 3.350.000 euro blev indgået den 17. december 2013. Samtidig blev indgået en ”Buy Back Agreement”, der forpligtede X A/S til at købe produkterne tilbage under visse betingelser, herunder at X A/S havde solgt tilsvarende produkter til tredjemand. Der var efter ordlyden tale om en bindende aftale, ligesom der var udstedt veksler for betalingen, og EKF havde over for Sydbank udstedt SMV-garanti for så vidt angår 85 pct. af garanten Cs betaling.

Aftalen blev indtægtsført i årsrapporten 2013/2014 med 24.957.000 kr., men Mavi betalte ikke i henhold til de udstedte veksler, og de solgte produkter blev ifølge produktchef V5 med undtagelse af vareprøver (”samples”) aldrig leveret til Mavi eller solgt til tredjemand, men forblev på X A/S’ lager. I stedet betalte X A/S indtil konkursen i 2016 vekslerne, efterhånden som de forfaldt.

Det fremgår, at C på vegne af Mavi ved flere mails havde givet udtryk for, at Mavi ikke anså sig forpligtet til at opfylde kontrakten, men C er heller ikke under ankesagen afhørt som vidne, og forløbet og den nærmere baggrund for de nævnte mails er ikke nærmere belyst.

Revisor E har for landsretten forklaret, at han ikke husker nærmere om aftalen.

Landsretten tiltræder af de grunde, der er nævnt i byrettens dom, at en række momenter taler for, at der uanset ordlyden ikke var tale om et endeligt køb, men i realiteten en kommissionsaftale, og at det derfor var uberettiget at indregne aftalen i årsrapporten. Også efter bevisførelsen for landsretten findes det dog betænkeligt at afvise med den sikkerhed, der er fornøden til domfældelse i en straffesag, at tiltalte på tidspunktet for regnskabsaflæggelsen anså aftalen som en bindende aftale, der kunne indregnes i årsrapporten som sket.

Tiltalte er efter anklageskriftet tillige tiltalt for ikke at oplyse investorerne om, at C i flere mails i perioden fra september 2014 til februar 2015 havde givet udtryk for, at Mavi ikke anså sig for forpligtet til at opfylde kontrakten. Det kan dog ikke med sikkerhed udledes af betingelserne for obligationsudstedelsen, at X A/S havde en forpligtelse til at underrette obligationsejerne om Mavis stillingtagen i de nævnte mails.

Efter en samlet vurdering tiltræder landsretten derfor, at der ikke er grundlag for at anse tiltalte for strafferetligt ansvarlig ved vildledning af investorerne for så vidt angår aftalen med Mavi.

Om aftalen med Starbucks Europe

X A/S indtægtsførte 25 mio. euro af en kontrakt på i alt 49 mio. euro med Starbucks Europe i årsrapporten for 2. halvår af 2014.

Der er under ankesagen ved hjælp af en retsanmodning til de schweiziske myndigheder foretaget afhøring af G, der ifølge aftalen skulle have underskrevet på vegne af Starbucks, og Gs forklaring ifølge politirapport er dokumenteret for landsretten. G har ifølge politirapporten forklaret, at han ikke har underskrevet aftalen.

Også efter bevisførelsen for landsretten og i øvrigt af de grunde, byretten har anført, må det herefter anses for bevist, at kontrakten med Starbucks er falsk, og at tiltalte vidste dette, men at han desuagtet som direktør og bestyrelsesmedlem i X A/S besluttede at medtage aftalen i årsrapporten. Det kan ikke føre til et andet resultat, at det ikke – som anført af byretten – kan lægges til grund, at tiltalte havde behov for at kunne indregne kontrakten i årsrapporten for at opfylde obligationsaftalens ”Covenants”.

Det kan endvidere ikke anses for forsætudelukkende for tiltalte, at der ligeledes den 24. november 2014 blev indgået en hensigtserklæring med Starbucks, der efter sin ordlyd var ”absolut uforpligtende” for Starbucks.

Om aftalen med CPL Concordia

X A/S indtægtsførte 10,6 mio. euro af en kontrakt på 31,9 mio. euro med CPL Concordia i årsrapporten for 2. halvår af 2014. Af de grunde, der er anført af byretten, tiltrædes det ligeledes vedrørende denne aftale, at det er bevist, at aftalen er falsk, og at tiltalte vidste dette, men at han desuagtet som direktør og bestyrelsesmedlem i X A/S besluttede at medtage aftalen i årsrapporten.

Samlet om forhold 1

Landsretten har således fundet det bevist, at tiltalte var ansvarlig for, at hensigtserklæringen med Salmoiraghi & Vigano S.p.A. uretmæssigt blev indtægtsført med 24,5 mio. kr. i X A/S’ årsrapport for 2013/2014.

For så vidt angår Mavi-aftalen har landsretten tiltrådt byrettens bevisvurdering, hvorefter der ikke er grundlag for at finde tiltalte skyldig i tiltalen.

Byretten frifandt tiltalte for så vidt angår tiltalen om urigtige oplysninger til investorerne om Eksportkreditfonden (EKF), og dette anklagepunkt er ikke omfattet af bevisanken.

Det er som for byretten fundet bevist, at tiltalte var klar over, at kontrakterne med Starbucks Europe og CPL Concordia var falske, og at det derfor var uberettiget at indregne dem i virksomhedens regnskaber.

Der er ikke foretaget yderligere bevisførelse under ankesagen for så vidt angår tiltalen om prospekter og øvrige virksomhedsbeskrivelser, og landsretten tiltræder, at der ikke er grundlag for at tillægge dette materiale selvstændig betydning i vurderingen af tiltaltes strafansvar i forhold 1.

Det må derfor anses for bevist, at tiltalte med henblik på at formå investorer til at købe virksomhedsobligationer i X A/S fremlagde stærkt misvisende regnskabstal.

Tiltalte har gjort gældende, at det ikke er bevist, at regnskabstallene var bestemmende for investorenes beslutning om at købe virksomhedsobligationer i X A/S.

Hensigtserklæringen med Salmoiraghi & Vigano S.p.A. indgik i X A/S regnskaber for 2013/2014 med 24.585.000 kr. af den samlede omsætning på 100.849.250 kr. og aftalen var med en dækningsgrad på 60 pct. medtaget med 14.751.000 kr. i selskabets bruttoresultat for 2013/2014 på 36.742.411 kr. Aftalen indgik således som en betydelig post i selskabets resultat for det pågældende år, og set i lyset af virksomhedens generelle situation i øvrigt bidrog aftalen væsentligt til det billede af X A/S som en virksomhed i vækst, som efter vidneforklaringerne fra blandt andre V3, Dansk OTC, samt V25 og V7 fra Pensam, var afgørende for investorenes beslutning om at købe virksomhedsobligationer i X A/S.

De falske aftaler med Starbucks Europe og CPL Concordia var medtaget i årsrapporten for 2. halvår af 2014 med henholdsvis 186.250.000 kr. og 79.163.700 kr. i den samlede omsætning på 266.984.252 kr. Ifølge denne årsrapport indgik hensigtserklæringen med Salmoiraghi & Vigano S.p.A. uretmæssigt med et tilgodehavende på 22.922.235 kr. Der var således tale om aftaler, der efter deres størrelse og betydning for selskabets årsrapport for 2. halvår af 2014 og for X A/S' generelle situation, bidrog til at tegne et særdeles misvisende billede af selskabets vækst, indtjening og potentiale.

Landsretten finder det på den baggrund ubetænkeligt at lægge til grund, at de misvisende regnskabstal var bestemmende for investorenes beslutning om at købe virksomhedsobligationer i selskabet, hvorved de påførtes et formuetab eller en væsentlig risiko herfor. Dette omfatter således samtlige udbetalinger i 1.-5. tranche vedrørende det i tiltalen anførte beløb på 76 mio. euro (ca. 562 mio. kr.)

I dette omfang findes tiltalte herefter skyldig i bedrageri, jf. straffelovens § 279, i forhold 1, og det tiltrædes efter udførelsesmåden og beløbets størrelse, at forholdet henføres under straffelovens § 286, stk. 2, jf. § 279.

Forhold 2

Også efter bevisførelsen for landsretten og af de grunde, som byretten har anført, tiltrædes det, at tiltalte er fundet skyldig i dette forhold.

Forhold 3

Anklagemyndigheden har præciseret tiltalen, idet et beløb på 27.764,33 kr. er udgået, og det samlede tab er efter tiltalen herefter 61.448.282,46 kr.

Opgørelsen er som for byretten ikke bestridt. Tiltalte har som for byretten navnlig gjort gældende, at han ikke havde forsæt til uberettiget vinding, dels fordi han var berettiget til løn samt bonus af omsætningen og kapitalfremskaffelsen som anført i direktørkontrakten af 1. december 2012, dels fordi han ikke var bekendt med, at udligningerne på mellemregningskontoen med Y ApS var gjort større, end de reelt var, og endelig fordi bestyrelsesformand V17 var bekendt med, at låneaftalen med T Holding ApS på 25 mio. kr. havde til formål at udligne X A/S' udgifter til tiltaltes køb af ejendomme på Mallorca.

Om tiltaltes lønforhold og ret til bonus

Tiltalte har ikke bestridt, at direktørkontrakten af 1. december 2012 først er udfærdiget i september 2016, men har gjort gældende, at der var tale om en kodificering af en allerede gældende aftale, hvorefter tiltalte var berettiget til den i direktørkontrakten anførte løn på 120.000 kr. om måneden og til en bonus på 2,5 pct. af omsætningen og 2 pct. af kapitalfremskaffelsen.

Landsretten bemærker, at tiltaltes lønsedler, skatteoplysninger og oplysningerne til investorerne i blandt andet virksomhedsbeskrivelser alle angiver en årsløn på 600.000 kr. Der fremgår ikke af X A/S' regnskaber eller bogføring, at tiltalte skulle være berettiget til yderligere løn eller bonus. Heller ikke vidneforklaringerne for landsretten fra virksomhedens CFO understøtter en aflønning svarende til direktørkontrakt af 1. december 2012. V14 har

således forklaret, at tiltalte fik 50.000 kr. om måneden, og V12 har forklaret, at han senere fandt en direktørkontrakt for tiltalte, der ikke indeholdt vilkår om 1-2 pct. i bonus. Revisor E har forklaret, at han kendte tiltaltes ansættelseskontrakt, og at tiltalte fik ca. 60.000 kr. om måneden, men ikke bonus. Vidnet har hørt tiltalte sige, at han havde ret til nogle penge, men vidnet har ikke set et papir på det.

Tiltalte har til støtte for sin påstand om at være berettiget til højere løn og bonus navnlig henvist til drøftelser og korrespondance med bestyrelsesformand V17 og medlem af bestyrelsen og medejer af X A/S V18.

V17 har ikke kunnet bekræfte tiltaltes forklaring herom. Vidnet har for landsretten forklaret supplerende, at tiltalte havde en betydelig interesse i virksomhedens udvikling, hvilket forklarede hans relativt lave løn. Vidnet og tiltalte har drøftet en aftale om bonus for kapitalanskaffelse på 1 pct. svarende til den aftale, vidnet havde, men drøftelserne blev ikke konkretiseret i form af en aftale, der blev forelagt bestyrelsen. Foreholdt mailkorrespondance fra maj 2015 med tiltalte om ”penge, jeg fik ind fra kapitalfremskaffelsen” har vidnet forklaret, at han ikke erindrer mailen, og fastholdt sin forklaring om, at han ikke var bekendt med, at tiltalte modtog bonus. Vidnet har endvidere forklaret, at der i stedet kunne udtages 20 pct. af nettoresultatet i udbytte, hvilket skattemæssigt var mere fordelagtigt.

V18 har forklaret som for byretten, at tiltalte og han drøftede lønninger og enedes om, at tiltalte skulle have en løn nogenlunde svarende til vidnets samt en bonus, der ikke var konkretiseret, og at V17 skulle udfærdige kontrakten.

Herefter og i øvrigt af de grunde, byretten har anført, tiltræder landsretten, at det må anses for bevist, at tiltalte ikke havde rettigheder svarende til dem, der fremgik af direktørkontrakten af 1. december 2012, og at tiltalte må have forstået dette.

Byretten har under henvisning til blandt andet V18s forklaring fundet at kunne lægge til grund, at tiltalte havde ment sig berettiget til en bonus for kapitalfremskaffelse på 1 pct., idet byretten dog ved beregningen af værdien af en sådan bonus ikke har inddraget den kapitalfremskaffelse, der er opnået ved bedrageri.

Landsretten bemærker, at V18s forklaring som anført af byretten er præget af lav præcision, ligesom det må lægges til grund, at den nævnte kontrakt aldrig blev udfærdiget af V17. Et angiveligt krav om bonus på 1 pct. af kapitalfremskaffelsen er ikke i overensstemmelse med tiltaltes egen forklaring eller V17s forklaring for landsretten og er heller ikke understøttet af X A/S' regnskaber, bogføring, lønsedler, indberetninger til SKAT eller andre oplysninger. Det må derfor have stået tiltalte klart, at han ikke har været berettiget til en bonus på 1 pct. af kapitalfremskaffelsen.

Om udgifter afholdt af Y ApS

Også efter bevisførelsen for landsretten, herunder navnlig aflytningerne og kommunikationen i øvrigt mellem tiltalte og D, tiltrædes det af de grunde, byretten har anført, at udligningerne på mellemregningskontoen blev gjort betydeligt større, end de reelt var, for at skabe dækning for tiltaltes udgifter af privat karakter, som var afholdt af X A/S.

Revisor Es forklaring for landsretten har ikke ændret herved. Revisor E har forklaret om mellemregningskontoen, at det afgørende var, om der var et modkrav i form af et tilgodehavende, som svarede til det beløb, tiltalte udtog.

For så vidt angår omfanget af den uberettigede udligning på mellemregningskontoen henvises til den nedenfor anførte samlede konklusion.

Om låneaftalerne

Det er ubestridt, at tiltalte i perioden juli-oktober 2015 anvendte X A/S' midler til erhvervelse af ejendomme på Mallorca i privat regi. I december 2015 ydede X A/S et lån til tiltaltes selskab T Holding ApS på 25 mio. kr. Tiltalte har for landsretten forklaret, at det ikke reelt var hensigten, at lånet til T Holding ApS skulle bruges til erhvervelse af X A/S' domicilejendom, som det fremgår af dokumenterne i forbindelse med lånet. Formålet var i stedet at "rydde op" efter X A/S' betaling af ejendommene på Mallorca. Tiltalte har endvidere forklaret, at det måtte han godt, da V17 kendte til det, men at V18, der var medlem af bestyrelsen, ikke kendte til det og måske er ført bag lyset.

Bestyrelsesformand V17 har forklaret, at han ikke husker nærmere om baggrunden for lånet på 25 mio. kr. til T Holding ApS.

Landsretten finder det ikke godtgjort, at bestyrelsesformand V17 var bekendt med, at lånet til T Holding ApS var en konstruktion for at maskere, at tiltalte uberettiget havde anvendt X A/S' midler til erhvervelse af ejendomme på Mallorca.

Landsretten tiltræder herefter af de grunde, som byretten har anført, at lånet på 25 mio. kr. til T Holding ApS ikke berettiget har kunnet anvendes som forklaring på opkøbene af ejendomme på Mallorca, og at tiltalte var klar over dette.

Samlet om forhold 3

Landsretten tiltræder således, at tiltalte har misbrugt sin adgang til at handle med retsvirkning for X A/S, og tiltaltes indsigelser om, at han var berettiget til beløbet på 61.448.282,46 kr. eller dog en stor del heraf som følge af krav på løn og bonus og låneaftaler mellem X A/S og T Holding ApS kan ikke tages til følge. For så vidt angår udligningerne på mellemregningskontoen tiltræder landsretten som nævnt ligeledes, at disse var gjort betydeligt større, end de reelt var.

Byretten har fundet, at der i den samlede opgørelse bør fratrækkes et beløb vedrørende bonus og har endvidere anført, at der ved fastsættelsen af rækkevidden af tiltaltes forsæt bør udvises betydelig forsigtighed, da det ikke kan anses for bevist, at tiltalte havde forsæt til, at alle de udligninger, der blev foretaget på mellemregningskontoen i Y ApS' favør, skete med urette. Byretten har skønsmæssig nedsat det samlede unddragne beløb til 45 mio. kr.

Anklagemyndigheden har for landsretten henvist til, at kun knap 3 mio. kr. af beløbet på 9.750.000 kr., der blev udlignet på mellemregningskontoen i 2015, og 3,6 mio. kr. af beløbet på godt 11,5 mio. kr., der blev udlignet på mellemregningskontoen i 2016, er medtaget i det samlede beløb på ca. 61,5 mio. kr., der er omfattet af tiltalen.

Landsretten tiltræder, at der også efter bevisførelsen for landsretten er en vis tvivl om opgørelsen af de modkrav, der blev udlignet på mellemregningskontoen, og at denne tvivl bør komme tiltalte til gode, således at det undtagne beløb må fastsættes skønsmæssigt og efter et princip om forsigtighed. Efter en samlet vurdering, herunder at landsretten ikke har tiltrådt byrettens bevisresultat med hensyn til en bonus på 1 pct., og til det af anklagemyndigheden

anførte, finder landsretten, at det udenfor rimelig tvivl må anses for godtgjort, at tiltaltes forsæt til mandatsvig, jf. straffelovens § 280, nr. 1, omfatter en uberettiget vinding på ikke under 55 mio. kr., og at tiltalte har påført X A/S et tilsvarende tab eller en væsentlig risiko herfor.

Det tiltrædes efter beløbets størrelse og forholdets grovhed i øvrigt, at forholdet henføres under straffelovens § 286, stk. 2, jf. § 280, nr. 1.

Forhold 4

Tiltalte pålagde den 26. oktober 2016 sin medarbejder A at instruere de italienske kommunerne Oria og Serino om, at kommende betalinger til X A/S skulle ske til et kontonummer, der tilhørte X Holding ApS. Oria Kommune betalte i henhold til instruksens den 10. november 2016 beløbet til X Holding ApS' kontonummer.

Oria Kommune var oplyst om, at kontonummeret tilhørte X A/S, og det kan ikke lægges til grund, som forklaret af tiltalte, at kommunen ikke ville betale til X A/S. Efter bevisførelsen, herunder den fremlagte mailkorrespondance og aflytningerne, kan det heller ikke lægges til grund, at formålet var at betale kontraktparten Q, således at kontrakten med de italienske kommuner kunne blive effektueret.

Obligationsejerne havde den 9. september 2016 anmodet om indfrielse af obligationerne og den 2. november 2016 indgivet konkursbegæring mod X A/S. Selskabet blev den 4. november 2016 taget under rekonstruktionsbehandling og erklæret konkurs den 18. november 2016. Også efter bevisførelsen for landsretten må det derfor anses for bevist, at tiltalte den 26. oktober 2016 var klar over, at selskabets økonomiske sammenbrud var nært forestående.

Herefter og i øvrigt af de grunde, byretten har anført, må det derfor lægges til grund, at formålet med instruksens var at unddrage fordringerne fra X A/S' kreditorer.

Det er ubestridt, at X Holding ApS faktisk i hvert tilfælde delvist anvendte beløbet fra Oria Kommune til at dække udgifter i X A/S, herunder lønninger. Dette kan dog som anført af byretten ikke føre til et andet resultat. Dette gælder, selv om lønkrav efter konkurslovens § 95 er særligt privilegerede.

Det tiltrædes derfor, at tiltalte er skyldig i tiltalen, herunder for så vidt angår fordringen fra Serino Kommune, der ikke blev betalt, som forsøg. Forholdet er begået af tiltalte i egenskab af ledelse og medejer af X A/S, og det tiltrædes, at forholdet henføres under straffelovens § 283, stk. 1, nr. 3, eller denne bestemmelses fuldstændige analogi. Efter udførelsesmåden og beløbets størrelse tiltrædes det endvidere, at forholdet henføres under straffelovens § 286, stk. 2, jf. § 283, stk. 1, nr. 3.

Forhold 5.

Også efter bevisførelsen for landsretten og af de grunde, som byretten har anført, tiltrædes det, at tiltalte er skyldig i tiltalen i det af byretten fastslåede omfang.

Straf

Frihedsstraffen findes af de af byretten anførte grunde passende fastsat til fængsel i 7 år. Efter den udmålte straf findes der uanset de skærpende omstændigheder ikke fuldt tilstrækkelig anledning til at anvende straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt.

Det tiltrædes endvidere, at tiltalte er idømt en tillægsgbøde med forvandlingsstraf som fastsat af byretten.

Rettighedsfrakendelse

Landsretten tiltræder af de grunde, som byretten har anført, at der over for tiltalte er sket rettighedsfrakendelse indtil videre i medfør af straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt., jf. stk. 1. Det forhold, at tiltalte er pålagt konkurskarantæne i 3 år efter konkurslovens regler, kan ikke føre til et andet resultat.

Konfiskation

Konfiskation hos tiltalte

Vedrørende konfiskationspåstandens første og tredje led tiltræder landsretten af de grunde, som byretten har anført, at der hos tiltalte konfiskeres et beløb, der med præciseringen af påstanden for landsretten nu udgør 28.825.283,64 kr.

Konfiskation hos H

Vedrørende konfiskationspåstandens første og tredje led tiltræder landsretten af de grunde, som byretten har anført, at der hos H er grundlag for at foretage konfiskation. Da der for landsretten i forhold 3 er sket domfældelse for mandatsvig for 55 mio. kr., er der grundlag for hos H at konfiskere det fulde udbytte, jf. straffelovens § 75, stk. 1, jf. § 76, stk. 1, således at der for så vidt angår udbytte vedrørende de to ejendomme Ejendom 3 og 4, Mallorca, Spanien, konfiskeres 16.600.983,75 kr. og for så vidt angår udbytte vedrørende Hs ideelle andel af indbetalinger på ægtefællernes private banking konto konfiskeres 1.698.815,02 kr.

Hos H konfiskeres herefter samlet 18.299.798,77 kr.

Konfiskation af ejendom nr. 3 og 4

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om, at konfiskation af udbytte hos tiltalte og H sker i blandt andet ejendommene, Ejendom 3 og 4, Mallorca, Spanien Ejendommene er ved Retten i Roskildes kendelse af 14. februar 2017 beslagnet i medfør af retsplejelovens § 802, stk. 1, og § 803, stk. 1. Af sagen fremgår, at beslaglæggelseskendelsen er registreret (tinglyst) på ejendommene i det spanske ejendomsregister.

En ejendom kan konfiskeres som udbytte ved en strafbar handling, hvis hele ejendommen umiddelbart er trådt i stedet for udbyttet, jf. straffelovens § 75, stk. 1.

Af sagen fremgår, at købesummen for ejendom nr. 3 var 4.727.750 euro og for ejendom nr. 4 2.000.000 euro eller i alt: 6.727.750 euro svarende til ca. 50 mio. kr.

Ifølge konfiskationspåstandens tredje led påstås konfiskation af 36.599.597,59 kr., hvoraf et udbytte på 33.201.967,50 kr. vedrører ejendommene nr. 3 og 4.

Da udbyttet ved den strafbare handling efter tiltalen og efter landsrettens bevisresultat i forhold 3 vedrørende ejendom nr. 3 og 4 herefter udgør ca. 33 mio. kr., og ejendommene er købt for ca. 50 mio. kr., mens den resterende købesum er finansieret ved blandt andet private lån, finder landsretten, at der ikke er grundlag for i medfør af straffelovens § 75, stk. 1, at konfiskere ejendommene som værende umiddelbart trådt i stedet for udbyttet.

Samlet om konfiskationspåstandens første og tredje led

Herefter konfiskeres i medfør af straffelovens § 75, stk. 1, hos tiltalte og H beløb som ovenfor bestemt, herunder således at der sker konfiskation af indtil 28.825.283,64 kr. i tiltaltes ideelle andel af friværdien i ejendommene nr. 3 og 4 med prioritet i ejendommene som den noterede beslaglæggelseskendelse samt konfiskation af indtil 18.299.798,77 kr. i Hs ideelle andel af friværdien i ejendommene nr. 3 og 4 med tilsvarende prioritet.

Konfiskation hos Z Investment SL...

Anklagemyndigheden har i konfiskationspåstandens andet led nedlagt påstand om udbyttekonfiskation i medfør af straffelovens § 75, stk. 1, jf. § 76, stk. 1 og 4, hos Z Investment SL, og at konfiskationen skal ske i blandt andet ejendommene, Ejendom 1 og 2, Mallorca, Spanien

Det er ubestridt, at Ejendom 1 og 2, Mallorca, Spanien er ejet af Z Investment SL.

I det spanske selskabsregister er Z Property Development Finance ApS registreret som ejer af alle kapitalandele i Z Investment SL.

Advokat Henrik Oehlenschläger har på vegne af H.C. Holding Investeringsaktieselskab for landsretten nedlagt påstand om stadfæstelse af byrettens dom om konfiskation af et beløb på 14.323.200 kr. hos Z Investment SL. V9 har i e-mail af 4. maj 2017 til kurator i Z Property Development Finance ApS oplyst, at han ikke direkte eller indirekte har været involveret i en overdragelse af hele eller dele af kapitalandelene i Z Investment SL, selv om H.C. Holding Investeringsaktieselskab den 13. februar 2017 overførte X A/S-obligationer for nominelt 2 mio. euro. Der er heller ikke fremlagt dokumentation for en overdragelse til H.C. Holding Investeringsaktieselskab, og en sådan overdragelse er ikke registreret i det spanske selskabsregister. H.C. Holding Investeringsaktieselskab har derimod opnået pant i ejendommene nr. 1 og 2.

Advokat Henrik Oehlenschläger har på vegne af Z Property Development Finance ApS i skifteretten den 25. september 2019 forklaret, at Z Investment SL blev forsøgt solgt, men at køberen efterfølgende hævdede købet på grund af den tinglyste beslaglæggelse af selskabets ejendomme. Herefter og i øvrigt af de grunde, som byretten har anført, kan købsaftalen med

det tyrkiske selskab BV Insaat Emlak Danismanlik Tur lth.lhr. San ve Tic Ltd. ikke tillægges betydning.

Ved udeblivelsesdom af 23. januar 2020 er det fastslået, at Q Holding ApS ikke har betalt købesummen til T Holding ApS for erhvervelse af de 49 pct. af kapitalandelene i Z Property Development Finance ApS, som Q Holding ApS var registreret som ejere af. T Holding ApS er og var herefter enekapitalejer af Z Property Development Finance ApS. Tiltalte var 100 pct. ejer af T Holding ApS.

Herefter og i øvrigt af de grunde, som byretten har anført, må det lægges til grund, at tiltalte havde en bestemmende indflydelse i Z Investment SL, samt foranledigede at Z Investment SL opnåede ejendomsret til ejendommene nr. 1 og 2, ved midler betalt af X A/S gennem Z Property Development Finance ApS.

Efter bevisførelsen for landsretten er det dokumenteret, at advokat Henrik Selchau Poulsen som kurator i blandt andet Z Property Development Finance ApS har råderet over Z Investment SL, og at kurator i det spanske selskabsregister har fået registreret en spansk advokat til at administrere selskabet. Kurator og den spanske administrator har samtykket til, at konfiskation af ejendommene nr. 1 og 2 kan ske.

Da der i forhold 3 for landsretten er sket domfældelse for mandatsvig for 55 mio. kr., og da der hos tiltalte og H som ovenfor bestemt samlet konfiskeres 47.125.082,41 kr., vil et beløb på 7.874.917,59 kr. efter den af byretten anførte rækkefølge for konfiskationskravene, som landsretten tiltræder, være at anse som udbytte ved en strafbar handling, der kan konfiskeres hos Z Investment SL, jf. straffelovens § 75, stk. 1, jf. § 76, stk. 1, jf. stk. 4.

Det fremgår af sagen, at købesummen for ejendom nr. 1 og 2 var 1.470.000 euro svarende til ca. 11 mio. kr. Der vil derfor ikke i medfør af straffelovens § 75, stk. 1, jf. § 76, stk. 1, jf. stk. 4, kunne ske konfiskation af selve ejendommene nr. 1 og 2 for et udbytte, der som følge af rækkefølgen for konfiskationskravene alene kan opgøres til 7.874.917,59 kr.

Anklagemyndigheden har nedlagt subsidiær påstand om, at konfiskation af ejendommene nr. 1 og 2 skal ske i medfør af straffelovens § 76 a, stk. 3, jf. stk. 1.

Også efter bevisførelsen for landsretten og af de grunde, som byretten har anført, tiltrædes det, at konfiskationsbetingelserne i straffelovens § 76 a, stk. 3, jf. stk. 1, er opfyldt, og at det ikke efter straffelovens § 76 a, stk. 4, er sandsynliggjort, at Z Investment SL har erhvervet ejendommene på lovlige måde eller for lovligt erhvervede midler. Efter bevisførelsen kan det lægges til grund, at købesummen for ejendommene nr. 1 og 2 – i kraft af tiltaltes bestemmende indflydelse i Z Property Development Finance ApS, der ejede Z Investment SL, via tiltaltes fulde ejerskab af T Holding ApS – fuldt ud blev betalt kontant af X A/S med 10.966.200 kr.

Herefter finder landsretten, at ejendommene nr. 1 og 2 i medfør af straffelovens § 76 a, stk. 3, jf. stk. 1, kan konfiskeres hos Z Investment SL.

Foruden købesummen for ejendommene nr. 1 og 2 omfatter konfiskationspåstanden et udbytte på 3.357.000 kr. Efter bevisførelsen finder landsretten det godtgjort, at beløbet er udbytte ved tiltaltes mandatsvig i forhold 3, der er tilfaldet Z Investment SL i kraft af tiltaltes bestemmende indflydelse i selskaberne som ovenfor anført. Landsretten tager derfor endvidere konfiskationspåstandens andet led til følge, således at der tillige konfiskeres et beløb på 3.357.000 kr. hos Z Investment SL, jf. straffelovens § 75, stk. 1, jf. § 76, stk. 1, jf. stk. 4.

Landsretten stadfæster med disse ovenfor anførte ændringer dommen.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom i sagen mod T stadfæstes med de nedenfor anførte ændringer vedrørende konfiskationen:

Hos tiltalte konfiskeres 28.825.283,64 kr., herunder således at der sker konfiskation af indtil 28.825.283,64 kr. i tiltaltes ideelle andel af friværdien i ejendommene Ejendom 3 og 4, Mallorca, Spanien med prioritet i ejendommene som den noterede beslaglæggelseskendelse.

Hos H konfiskeres 18.299.798,77 kr., herunder således at der sker konfiskation af indtil 18.299.798,77 kr. i Hs ideelle andel af friværdien i ejendommene Ejendom 3 og 4, Mallorca, Spanien med prioritet i ejendommene som den noterede beslaglæggelseskendelse.

Endelig konfiskeres der hos Z Investment SL 3.357.000 kr. samt ejendommene Ejendom 1 og 2, Mallorca, Spanien

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for landsretten.